

Starea Națiunii

Construirea unui instrument inovator pentru
fundamentarea politicilor publice (SIPOCA 11)

RAPORT DE ANALIZĂ

Barometru de opinie în domeniul Economie 1

Cuprins

1. Introducere	4
2. Metodologia cercetării	8
3. Analiza datelor	10
3.1 Evaluări personale și teme de preocupare	10
3.2 Evaluări economice generale	17
3.3 Dinamica PIB real în România și în regiune	20
3.4 PIB/locuitor în România și în regiune	24
3.5 Structura producției industriale	25
3.6 Contribuția consumului final la formarea PIB-ului în România	29
3.7 Investiții în infrastructura de transport în România	31
4. Bibliografie	34

Evaluarea situației economice din România

1. Introducere

Creșterea economică pune accentul pe maximizarea rezultatelor obținute de o economie din resursele pe care le utilizează, concentrându-se pe ideea de eficiență sau de productivitate, fiind un concept pronunțat cantitativ. Dezvoltarea economică este un concept mai complex care presupune modificări structurale substanțiale la nivel economic și social menite să sporească gradul de utilizare al resurselor într-o economie.

Legătura dintre dezvoltare economică și creștere economică este mediată de efectele pe care domeniul economic le produce asupra populației. Care sunt limitările în cazul în care dorim să măsurăm creșterea economică sau dezvoltarea economică și de ce creșterea economică nu se vede întotdeauna în dezvoltarea economică? În ce măsură industria și comerțul contribuie la bunăstarea unei națiuni? PIB-ul este folosit în modele de creștere economică, în cele care vorbesc de convergența reală în cadrul unor grupări economice (cum este cazul Uniunii Europene) sau când se discută despre decalaje de dezvoltare între anumite regiuni sau țări. PIB-ul, ca orice instrument de măsurare, nu este lipsit de o serie de probleme care ridică serioase întrebări cu privire la relevanța acestui indicator în această privință. Conceptul de robustețe, asociat creșterii economice, are în vedere capacitatea unei națiuni de a continua să crească în ciuda acțiunii contrare a unor factori negativi. Capacitatea de a rezista a economiei unei națiuni este esențială în acest caz.

Conceptul de robustețe asociat creșterii economice are în vedere capacitatea unei națiuni de a continua să crească în ciuda acțiunii contrare a unor factori negativi. Capacitatea de a rezista a economiei unei națiuni este esențială în acest caz. Variabilitatea semnificativă a factorilor care contribuie la dezvoltarea unei națiuni afectează în mică măsură o economie robustă (Angeon & Bates, 2015). Conceptul de reziliență asociat dezvoltării economice se referă la capacitatea unei națiuni de a-și reveni după o situație de criză sau recesiune (Hermansen & Röhn, 2015). Cu cât o națiune este mai puțin robustă sau cu cât își revine mai greu după momente de criză, cu atât bunăstarea unei națiuni are de suferit.

Expansiunea monetară generează stimulente la nivelul operatorilor economici, care în final se vor reverbera în creșterea economică. O categorie aparte de studii s-au concentrat pe legătura dintre dezvoltarea sectorului financiar – bancar și creșterea economică. Asandului și Lupu (2015) au analizat legătura dintre inflație și creștere economică pe cazul României, folosind date pe perioada 1970 – 2013 și au ajuns la concluzia că între cele două variabile există un grad ridicat și relevant statistic de cointegrare; Thanabalasingam (2013) a studiat relația neliniară dintre inflație și creșterea economică pe cazul a 32 de țări din Asia de Sud-Est, pe date acoperind perioada 1980 – 2009 și au ajuns la concluzia că inflația a afectat peste 5% din creșterea economică a acestor țări în perioada analizată; Yelwa et al. (2016) au analizat legătura dintre inflație, șomaj

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIEI 1

și creștere economică pe cazul Nigeriei, cu date acoperind perioada 1987 – 2012 și au ajuns la concluzia că inflația a afectat negativ creșterea economică, rezultatele fiind semnificative; Rudra et al. (2015) au studiat legătura dintre creșterea economică, inflație și dezvoltarea pieței de capital pe cazul a 34 de țări OECD, pe perioada 1960 – 2012 și au găsit o legătură puternică între aceste variabile (în cazul inflației un impact negativ asupra creșterii economice), atât pe termen scurt cât și pe termen lung; Samimi și Kenari (2015) au analizat aceeași relație pe cazul țărilor în curs de dezvoltare (90 de țări,) folosind date din perioada 1995 – 2003 și au ajuns la concluzia că rata inflației are un efect semnificativ negativ asupra creșterii economice.

În ceea ce privește firmele mari și foarte mari, merită menționat că acestea reprezintă cei mai mari contributory la formarea PIB-ului. Pe de altă parte, firmele mari creează, per total, așa cum am văzut în paragrafele anterioare, mai multă creștere netă de locuri de muncă decât IMM-urile, ținând cont de volatilitatea acestora din urmă.

Realitatea IMM-urilor ca motor al economiei variază în funcție de competitivitatea fiecărei economii în sine și de politicile statale puse în aplicare în privința acestui sector. Dacă în cazul țărilor cu venituri mici IMM-urile chiar sunt motorul economiei, lucrurile nu sunt la fel de evidente în cazul celor cu venituri ridicate.

Pentru a putea opera la nivel intervenționist, reprezentanții statului au nevoie nu doar de date macroeconomice, ci și de informații de medie pentru diferite sectoare corelate – altfel spus, de medii ale indicatorilor microeconomici.

Motorul economiei nu este, de fapt, de înțeles în termeni de dimensiune sau de acționariat a firmelor. IMM-urile pot genera locuri de muncă și plus-valoare sau, dimpotrivă, pot genera creștere netă negativă de angajare a forței de muncă. Firmele mari pot genera contribuții importante la PIB-ul național, fără a fi în mod obligatoriu creatoare de dezvoltare.

Analizând datele a 47.745 de firme din 99 de țări, pentru perioada 2006 – 2010, Ayyagari et al. (2011) arată că IMM-urile (considerate ca fiind firmele cu 5-249 de angajați) angajează, în medie, 66,76% din totalul personalului. Deși IMM-urile sunt contributory importanți la crearea de locuri de muncă în cazul tuturor țărilor analizate, există o corelație negativă între PIB/locuitor și contribuția IMM-urilor la ocuparea forței de muncă: IMM-urile contribuie mai mult la crearea de locuri de muncă în țările cu venituri scăzute decât în cele cu venituri ridicate (idem).

Este important de menționat că firmele mici (1-100 angajați) și firmele tinere (cu maxim doi ani de activitate) au cele mai mari rate de creștere a ocupării forței de muncă, dar creșterea gradului de ocupare adusă într-o economie de IMM-uri nu este însoțită în mod obligatoriu de creșterea vânzărilor sau de creșterea productivității.

Astfel, în timp ce IMM-urile folosesc o pondere mare de lucrători și creează cele mai multe locuri de muncă, contribuția lor la creșterea economică este, în cel mai bun caz, incertă. Ori acest lucru pune încă o presiune asupra factorilor de decizie politici: nu este suficientă crearea de locuri de muncă prin sprijinirea IMM-urilor, ci crearea de locuri de muncă de calitate, sustenabile, care să ducă la creșterea productivității și, implicit, la creștere economică (care, la rândul său, printr-un mix adecvat de politici, să se transforme în dezvoltare economică).

În 2014, la nivelul Uniunii Europene (UE28), erau active 22,3 milioane de IMM-uri (Comisia Europeană, 2016, p. 13), acoperind 67% din totalul forței de muncă angajată în sectoarele de

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

afaceri non-financiare și dând 58% din plus-valoarea aceluiași sectoare pentru UE28. Datele sunt însă foarte diferite de la țară la țară. De exemplu, dacă în Malta IMM-urile realizau 77% din valoarea sectoarelor de afaceri non-financiare, în România și Polonia aceste procente coborau la maxim 50% (idem).

În mod tipic, valoarea adăugată generată de IMM-urile din sectoarele de afaceri non-financiare este mai mică decât gradul de ocupare a forței de muncă pe care îl asigură, iar această remarcă este evidentă mai ales în cazul României, Ungariei, Poloniei și Irlandei (toate cele patru țări, cu diferențe de peste cincisprezece puncte procentuale). Aceste diferențe arată faptul că activitățile din cadrul IMM-urilor sunt mai intensive din punct de vedere al utilizării factorului muncă decât în cazul firmelor mari. Consecința directă a acestui fapt este că, cel mai probabil, creșterea IMM-urilor duce la mai multe locuri de muncă la nivel global decât în cazul unei creșteri procentuale similare în cazul firmelor mari (idem).

Comparând situația IMM-urilor europene cu cele din alte țări, cele din UE 28 au o pondere oarecum mai mică la crearea de locuri de muncă din totalul național, cu excepția SUA, unde IMM-urile creează locuri de muncă în sectoarele de economice non-financiare într-o proporție mai mică cu 15% decât media UE. În ceea ce privește crearea de valoare de către IMM-uri, procentajul este mai ridicat față de media europeană în cazul Albaniei, Islandei și FYROM (idem), țări cu o prezență mai degrabă redusă a investițiilor firmelor mari și foarte mari.

O explicație a rezultatelor IMM-urilor europene poate fi aceea a mixului între politicile UE de susținere a IMM-urilor, de la măsurile de finanțare, la cele de networking și de sprijin în direcția internaționalizării. De pildă, cadrul generic Small Business Act al Comisiei Europene are ca obiectiv principal crearea cadrului pentru antreprenoriat în Europa, simplificarea reglementărilor și a politicilor în privința IMM-urilor și îndepărtarea barierelor din calea dezvoltării acestora (Comisia Europeană).

IMM-urile devin mai competitive atunci când colaborează – de exemplu, în clustere (Villa & Antonelli, 2008), ceea ce este sprijinit, de asemenea, prin politicile UE (a se vedea inițiativele COSME și Horizon 2020). Gradul de inovare al IMM-urilor europene (sprijinite, de asemenea, inclusiv pe acest palier de politicile UE) ar putea fi o altă explicație, ținând cont că firmele de dimensiuni mici sunt considerate ca fiind o sursă importantă de inovare în economii (Almeida & Kogut, 1997). Totuși, acest lucru este valabil cu precădere pentru firmele industriale: la nivelul IMM-urilor, este înțeleasă mai degrabă pentru componenta sa tehnologică și este aproape inexistentă în cazul firmelor mici care operează în sectoare tradiționale precum agricultura, comerțul sau turismul (Ussman et al., 1999).

Realitatea IMM-urilor ca motor al economiei variază în funcție de competitivitatea fiecărei economii în sine și de politicile statale puse în aplicare în privința acestui sector. Dacă în cazul țărilor cu venituri mici IMM-urile chiar sunt motorul economiei, lucrurile nu sunt la fel de evidente în cazul celor cu venituri ridicate. În cazul României, țară a Uniunii Europene, dar cu venituri mici și cu un nivel general de competitivitate mai degrabă mediu către scăzut, IMM-urile au fost unul dintre cele mai afectate sectoare ale crizei economice: numai în 2010, 183.000 de IMM-uri și-au suspendat operațiunile (Visinescu & Micuda, 2011). Cu un grad redus de inovare și cu dificultăți în a accede sursele de finanțare, IMM-urile românești, majoritar dezvoltate în domeniul serviciilor, sunt considerate ca fiind vulnerabile în urma celei mai recente crize economice și realizează aproximativ jumătate din cifra de afaceri a firmelor cu peste 250 de angajați,

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

Economiile moderne nu se mai pot dezvolta izolat de celelalte. Globalizare este un fenomen nelipsit de probleme și riscuri, dar cu avantaje economice reale pentru agenții economici angajați în specializare în producție și schimburi. Dezvoltarea economică a unei națiuni depinde într-o bună măsură de deschiderea internațională a economiei și de competitivitatea externă.

Una dintre problemele majore în dezvoltarea economiilor moderne este acumularea semnificativă de datorie, atât la nivel public cât și la nivel privat. S-a trecut de la un model de dezvoltare bazat pe acumulare de resurse, la un sistem de dezvoltare bazat pe împrumut de resurse, ce nu au fost inițial acumulate de nimeni (sistemul monetar modern permite acest lucru prin expansiunea monetară pe care o promovează). Atât persoanele fizice cât și companiile nu mai sunt încurajate să economisească înainte de a achiziționa active pe termen lung (imobile, echipamente, terenuri, clădiri etc.) și sunt încurajate să împrumute aceste resurse (creditul ieftin și ușor de obținut facilitează acest tip de comportament, cu efecte directe asupra dezvoltării economice). Atunci când o națiune crește și se dezvoltă economic cu ritmuri mai reduse decât ritmul de creștere al datoriei totale, nu putem vorbi de o dezvoltare durabilă.

Acumularea exponențială de datorie generează costuri exponențiale, care blochează ulterior alocarea de resurse pentru dezvoltare. Mai mult, dacă guvernele se împrumută nu pentru investiții generatoare ulterior de efecte de antrenare (autostrăzi de exemplu) și alocă resursele împrumutate (cu dobândă) pentru salarii sau pensii (ce se vor duce cu siguranță în consum), există riscul unei acumulări semnificative de datorie, care ulterior să nu mai poată fi plătită (cazul Greciei este clasic în acest sens). Mai trebuie spus că schemele de finanțare de tipul fondurilor nerambursabile (europene) favorizează acumularea de datorie. În plus, este dificil de făcut o distincție foarte clară între datoria publică și datoria privată: atunci când o companie privată face împrumuturi semnificative pentru a putea onora comenzi generoase ale statului, datoria privată acumulată este, mai degrabă, una publică (putem avea și o situație inversă, dar ea este mai rar întâlnită). Indicatorul compară dinamica PIB real la dinamica datoriei totale (valori nominale). În acest fel se poate observa cât din creșterea economică se realizează prin creșterea datoriei. O alternativă ar fi ca în calcul să intervină doar datoria publică, mult mai problematică decât datoria privată.

Creșterea economică este durabilă și sustenabilă atâta timp cât se bazează mai puțin pe datorie (în special datorie publică). Acumularea de datorie poate genera o intensificare a creșterii economice dar, pentru că datoria trebuie rambursată în viitorul mai mult sau mai puțin îndepărtat, datoria practic transferă creștere economică din viitor în prezent. Mai mult, dacă îndatorarea publică nu este direcționată către proiecte publice generatoare de efecte de antrenare semnificative (de exemplu infrastructura), creșterea economică prin îndatorare este problematică.

Comerțul este factor de dezvoltare, dacă privim prin prisma rolului său de facilitator al valorificării producției interne pe piața locală (comerțul intern) sau pe piața internațională (comerțul exterior). Consumul din spatele comerțului poate fi asociat dezvoltării, dacă se bazează semnificativ pe bunuri și servicii produse și comercializate de la producătorii locali (interni).

2. Metodologia cercetării

Barometrul de opinie în domeniul Economiei (1) a fost condus în perioada 16 iunie- 31 iulie 2017.

Eșantionul de respondenți este reprezentativ, volumul său total fiind de 1003 persoane din totalul populației adulte neinstituționalizate a României. Eșantionul este stratificat, cu selecție aleatorie a gospodăriilor și persoanelor.

Nivelul de încredere al datelor este de 95%, marja de eroare fiind de +/- 3.2%. Pe lângă erorile de eșantionare, alte aspecte metodologice (ex: modul de formulare a întrebărilor, dificultățile tehnice de culegere a datelor, mecanisme de apărare psihologice ale respondenților în cazul întrebărilor sensibile care predispun la conformism social) pot induce erori suplimentare ce nu pot fi contorizate în marja statistică de eșantionare.

Eșantionul a fost ponderat după anumite criterii: sex, vârstă, educație, etnie, ocupație, regiunea și mărimea localității. Mai mult decât atât, au fost corectate probabilitățile inegale de selecție și ajustate ratele neuniforme de non-răspuns.

Metoda culegerii datelor a fost prin interviuri telefonice (CATI) pentru întreg eșantionul.

Suma procentelor poate fi diferită cu +/- 1 punct procentual față de 100% datorită rotunjirii fără virgulă a valorilor. În cazul întrebărilor cu răspuns multiplu, suma răspunsurilor poate fi semnificativ mai mare de 100% datorită caracterului cumulativ al prezentării datelor.

CATEGORIE OCUPAȚIE	Număr Total	Procent
Angajat cu normă întreagă	348	34.70%
Angajat cu normă parțială	12	1.20%
Elev/Student	29	2.89%
Casnic(ă)	110	10.97%
Șomer	12	1.20%
Pensionar	442	44.07%
Alta	36	3.59%
NS/NR	14	1.40%

Tabel 1. Eșantion Barometru Economie 1

Sursă: Barometru Economie 1

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

Tabelul 1, distribuția participanților, pe categorii de ocupații ne arată că eșantionul selectat este compus în principal din angajați cu normă întreagă (35%), persoane casnice (11%) și pensionari (44%). Din punct de vedere al reprezentativității la nivelul populației României, această stratificare corespunde în mare măsură structurii pe ocupații ocupaționale a populației adulte din România în momentul de față. Valori statistice precum rata de dependență demografică atestă ponderea crescută a populației aflate la pensie, în raport cu populația activă, atât la nivelul României, cât și la nivelul întregii Europe. Aceste tendințe demografice au un impact economic important, fenomenul îmbătrânirii populației fiind central în dezvoltarea multor politici economice și sociale din Uniunii Europene.

<i>Nivel de educație</i>		<i>Numar total de respondenți</i>	<i>Procente</i>
<i>Studii primare</i>	<i>Școală primară sau gimnazială</i>	112	11.17%
<i>Studii medii</i>	<i>Liceu, colegiu, școală profesională</i>	631	62.91%
<i>Studii superioare</i>	<i>Facultate, masterat sau doctorat</i>	221	22.03%

Tabel 2. Nivel educațional eșantion Barometru Economie 1

Sursă: Barometru Economie 1

Tabelul 2, distribuția participanților pe nivel de educație, ne arată o pondere semnificativ mai mare a respondenților cu studii medii sau liceale (63%). Aceștia au o pondere de trei ori mai mare în eșantion, comparativ cu cei cu studii superioare (22%). Respondenții cu studii primare au o pondere relativ scăzută, reprezentând doar 11% din eșantion. Astfel, ne putem aștepta ca nivelul de înțelegere a fenomenelor economice discutate în sondaj să fie unul acceptabil, pentru a considera răspunsurile înregistrate ca fiind relevante.

3. Analiza datelor

O primă categorie de întrebări vizează evaluările personale ale respondenților cu privire la situația economică din România și din Uniunea Europeană. Această secțiune prezintă mai jos și principalele probleme de natură economică în sens larg cu care respondenții consideră că se confruntă în momentul de față. Dimensionarea acestor probleme pe trei paliere—nivel personal, nivel național și nivel european, ne ajută să distingem proximitatea relativă a problemelor pe care respondenții de consideră a fi cele mai importante în momentul de față.

O a doua categorie de întrebări vizează evaluările economice generale ale populației adulte din România pe care acest sondaj le pune în evidență. Preocupările economice ale respondenților cu privire la un set predefinit de probleme reflectă astfel un diagnostic general actual. Identificarea acestor preocupări economice frecvente ale respondenților se bazează pe datele colectate anual în cadrul Eurobarometrelor conduse la nivelul UE28¹.

În final, prezentăm o analiză de corelare a indicatorilor din Agregatorul Starea Națiunii și elementele rezultate din Barometrul Economie 1. Aceste analize ne arată felul în care percepțiile oamenilor sunt reflectate în realitatea economică cu care se confruntă în România în prezent. Cu alte cuvinte, analiza subiectivă a percepțiilor respondenților este triangulată cu elemente obiective de ordin cantitativ ale indicatorilor statistici relevanți.

3.1 Evaluări ale situației economiei din România

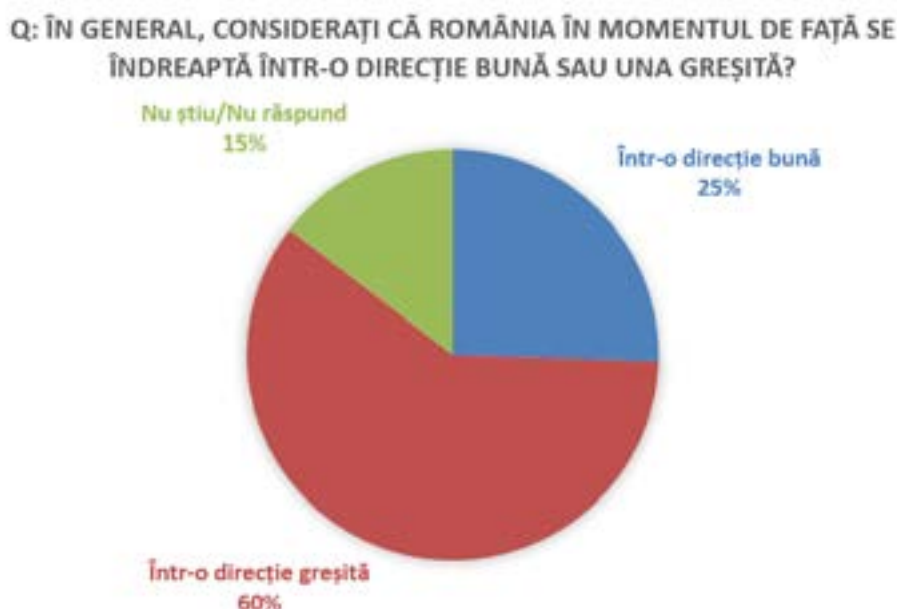

Figura 1. Direcția în care se îndreaptă România

Sursă: Barometru Economie 1

¹ Rezultatele tuturor Eurobarometrelor sunt disponibile aici: <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/publicopinion/index.cfm>

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

Majoritatea românilor consideră că România se îndreaptă în momentul de față într-o direcție greșită: 60% dintre respondenți sunt de părere că România merge într-o direcție greșită față de 25% care consideră că România se îndreaptă într-o direcție bună. Din punct de vedere a situației respondenților, nu se poate spune că anumite categorii sunt mai înclinate spre o viziune pesimistă decât altele.

La nivelul celor care consideră că România se îndreaptă într-o direcție greșită, puțin sub o treime dintre aceștia locuiesc în mediul rural (31%), în timp ce peste două treimi locuiesc în mediul urban (69%). Mai mult decât atât, aproximativ jumătate dintre cei pesimiști cu privire la direcția în care se îndreaptă România sunt pensionari sau persoane casnice (52%), un procent important dintre cei angajați (38%) sunt de aceeași părere.

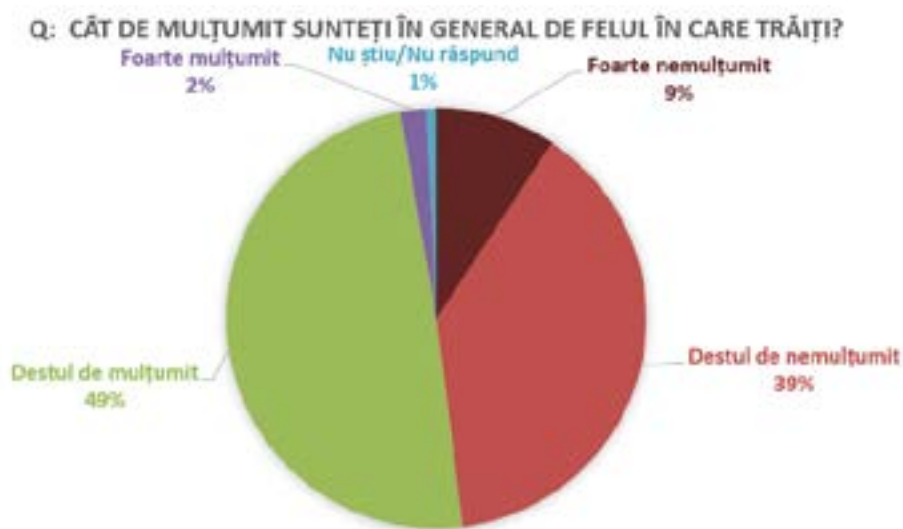

Figura 2. Nivel general de satisfacție

Sursă: Barometru Economie 1

Dintre cei care consideră că România se îndreaptă într-o direcție bună, aproximativ un sfert dintre respondenți locuiesc în mediul rural (27%), în timp ce trei sferturi în mediul urban (73%). Din punct de vedere al ocupației acestora, aproximativ două treimi sunt pensionari sau persoane casnice (59%) și numai o treime angajați (30%). Putem observa o înclinație ușor mai ridicată la nivelul pensionarilor și persoanelor casnice de a considera că România se îndreaptă mai degrabă într-o direcție bună decât greșită. Românii par a fi astfel mai degrabă mulțumiți de felul în care trăiesc (51%), decât nemulțumiți (48%). Cu toate acestea, o pondere considerabilă de respondenți se declară foarte nemulțumiți de felul în care trăiesc (9%).

După cum putem observa din cele două grafice de mai sus (Figura 1 și 2), mulțumirea personală (51%) și mulțumirea față de situația generală din țară (25%) nu au valori similare. Astfel încât, putem aprecia că elemente exogene respondenților (ce nu țin de nivelul personal de mulțumire) îi fac pe aceștia să aprecieze lucrurile la nivel național ca îndreptându-se într-o direcție greșită. Explorăm în secțiunea următoare o serie de teme ce pot explica aceste aprecieri generale. Acest barometru chestionează atât asupra evoluției situației personale a respondenților față de anul trecut, cât și asupra așteptărilor față de anul viitor.

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

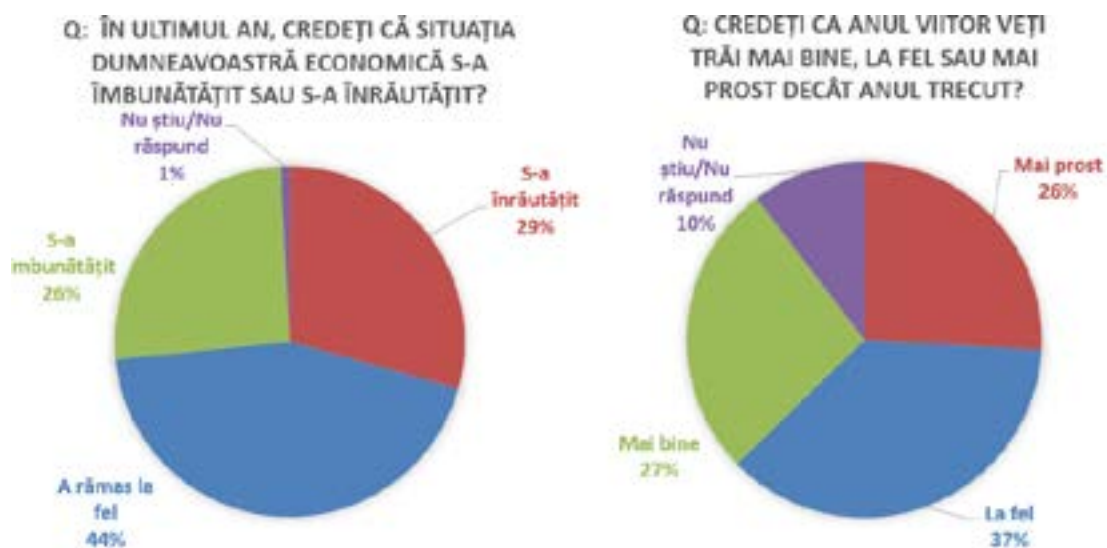

Figura 3. Dinamica anticipată a situației economice personale

Sursă: Barometru Economie 1

Aproximativ jumătate dintre respondenți consideră că situația economică a stagnat față de anul trecut (44%), pentru aproximativ o treime dintre respondenți lucrurile s-au înrăutățit (29%), ar pentru un pic peste un sfert dintre aceștia lucrurile s-au îmbunătățit (26%). În manieră similară, 27% dintre respondenți se așteaptă să o ducă mai bine anul viitor, 26% se așteaptă să o ducă mai rău anul viitor, iar 37% dintre aceștia se așteaptă ca lucrurile să rămână la fel.

Mare parte din optimismul sau pesimismul pe care românii îl arată în raport cu situația lor economică prezentă și viitoare se bazează pe percepția pe care o au față de principalele probleme cu care se confruntă în viața cotidiană. De aceea, este important să înțelegem problemele majore ce afectează situația economică a respondenților.

Dintr-o listă extinsă predefinită de probleme curente, respondenții au fost rugați să selecteze cele mai importante două probleme care îi preocupă. Lista de probleme conține atât probleme economice (ex: inflație, impozitare, datorie guvernamentală), cât și probleme conexe politicii economice la nivel național sau la nivelul Uniunii Europene (ex: sistemul educațional, mediul înconjurător, terorism). Pornim de la premiza că nivelul cheltuielilor publice în domeniile sănătate sau educație are o relație directă și pozitivă cu calitatea acestor servicii. Cu alte cuvinte, dacă sistemul educațional este o problemă foarte importantă pentru români, acest lucru reflectă printre altele și o subfinanțare.

Se poate observa cum clasamentul celor mai importante probleme la nivel personal și la nivel național are o anumită echivalență, în timp ce pentru respondenți problemele cele mai importante pentru Uniunea Europeană par a fi cu totul altele.

Cea mai importantă problemă pentru români este în momentul de față sistemul de îngrijire a sănătății și de securitate socială cumulând aproape o cincime din evaluările respondenților (19.34%). A doua problemă majoră pentru oameni este situația economică (12.06%) și la mică distanță urmează pensiile cu 9.27% și sistemul educațional cu 9.87%. Merită menționat și că

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

pentru 8.87% dintre români creșterea prețurilor este o problemă foarte importantă.

În ceea ce privește cele mai importante probleme cu care se confruntă România în momentul de față, ierarhia este extrem de similară cu cea menționată anterior. Sistemul de îngrijire a sănătății și de securitate socială este principala problemă în viziunea respondenților (17.25%), urmat îndeaproape de situația economică (17.15%). Problema pensiilor este mult mai importantă de această dată (15.95%) reflectând dificultatea cu care se acoperă la nivel național pensiile, în contextul unei rate de dependență demografică foarte crescută între numărul de pensionari și numărul persoanelor active. Sistemul educațional (9.87%) și nivelul șomajului (8.08%) sunt de asemenea printre problemele cele mai importante cu care se confruntă România în opinia respondenților.

În ceea ce privește Uniunea Europeană, opinia respondenților este diferită față de cele mai importante probleme actuale. Astfel, dacă terorismul nu este perceput ca o problemă pentru România, la nivelul Uniunii Europene devine cea mai importantă problemă în opinia respondenților (28.32%). Imigrația este de asemenea una dintre cele mai importante probleme menționate de respondenți la nivelul UE.

Diferențele mari între nivelul de îngrijorare față de anumite elemente în context național (ex: sistemul de îngrijire a sănătății și securitate socială) și alte elemente în context european (ex: imigrație) atestă decalajele instrumentelor de politici publice în a asigura coeziunea statelor membre. Cel puțin în viziunea românilor, problemele lor și ale României nu sunt aceleași cu problemele Uniunii Europene și vice versa. Admitem însă că multe dintre opiniile cu privire la contextul european sunt fundamentate mai mult pe informații provenite din media, decât pe experiență directă. În realitate, situația economică sau sustenabilitatea sistemului de pensii sunt probleme care se regăsesc în toate statele membre, chiar dacă problemele din propria țară par deseori mai mari decât ale altor state membre.

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

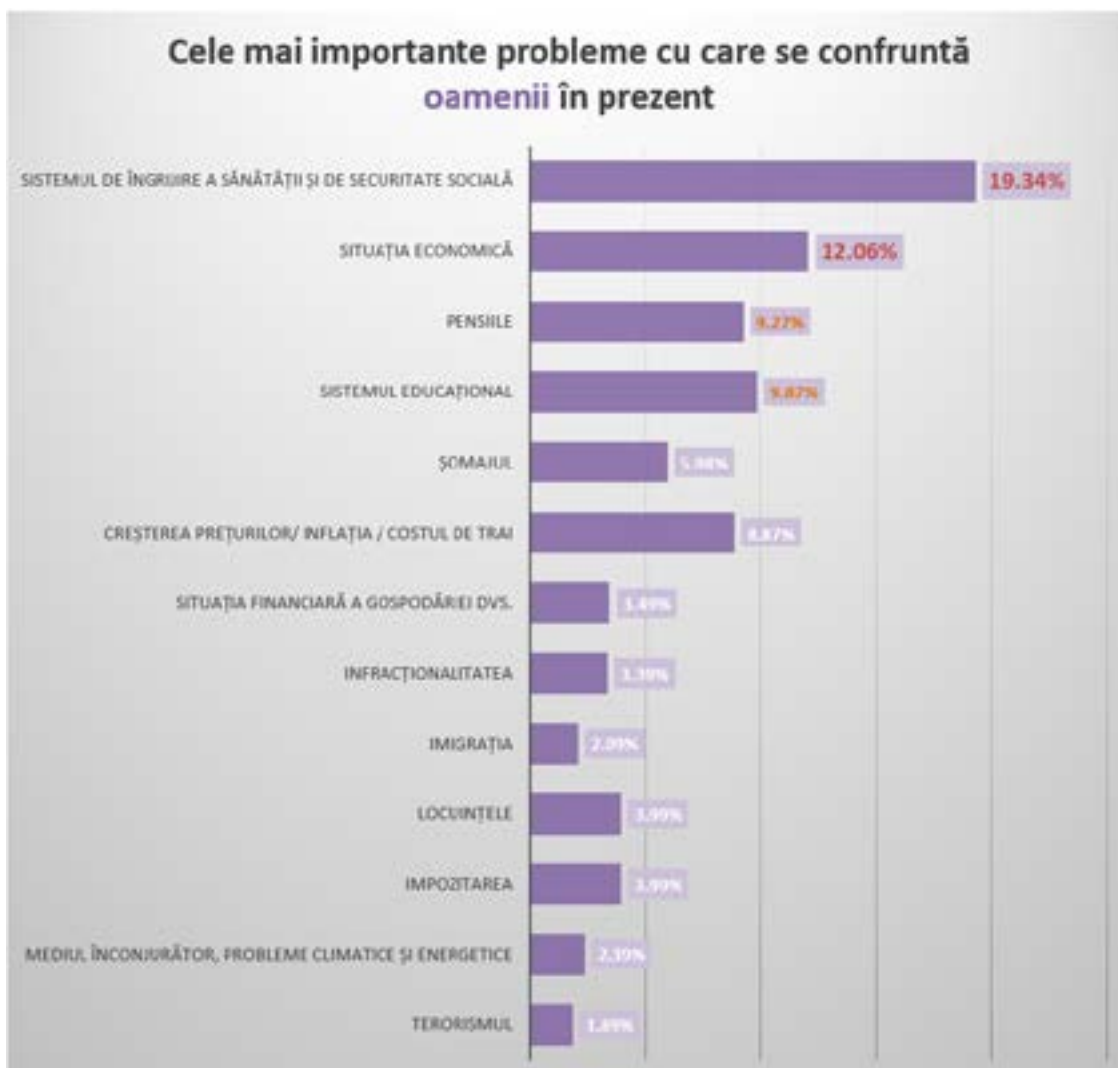

Figura 4. Cele mai importante probleme la nivel personal

Sursă: Barometru Economie 1

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

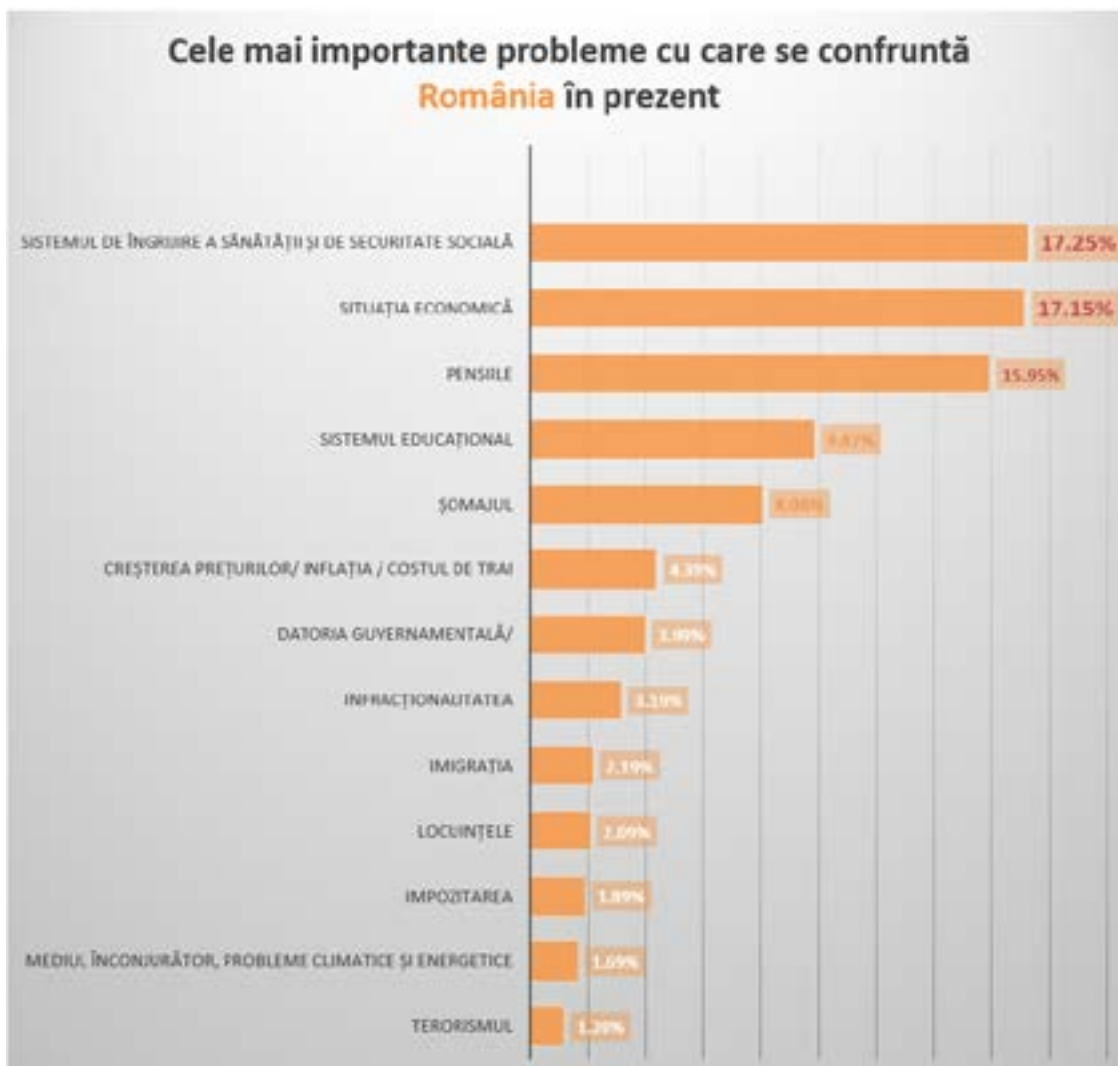

Figura 5. Cele mai importante probleme în România

Sursă: Barometru Economie 1

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

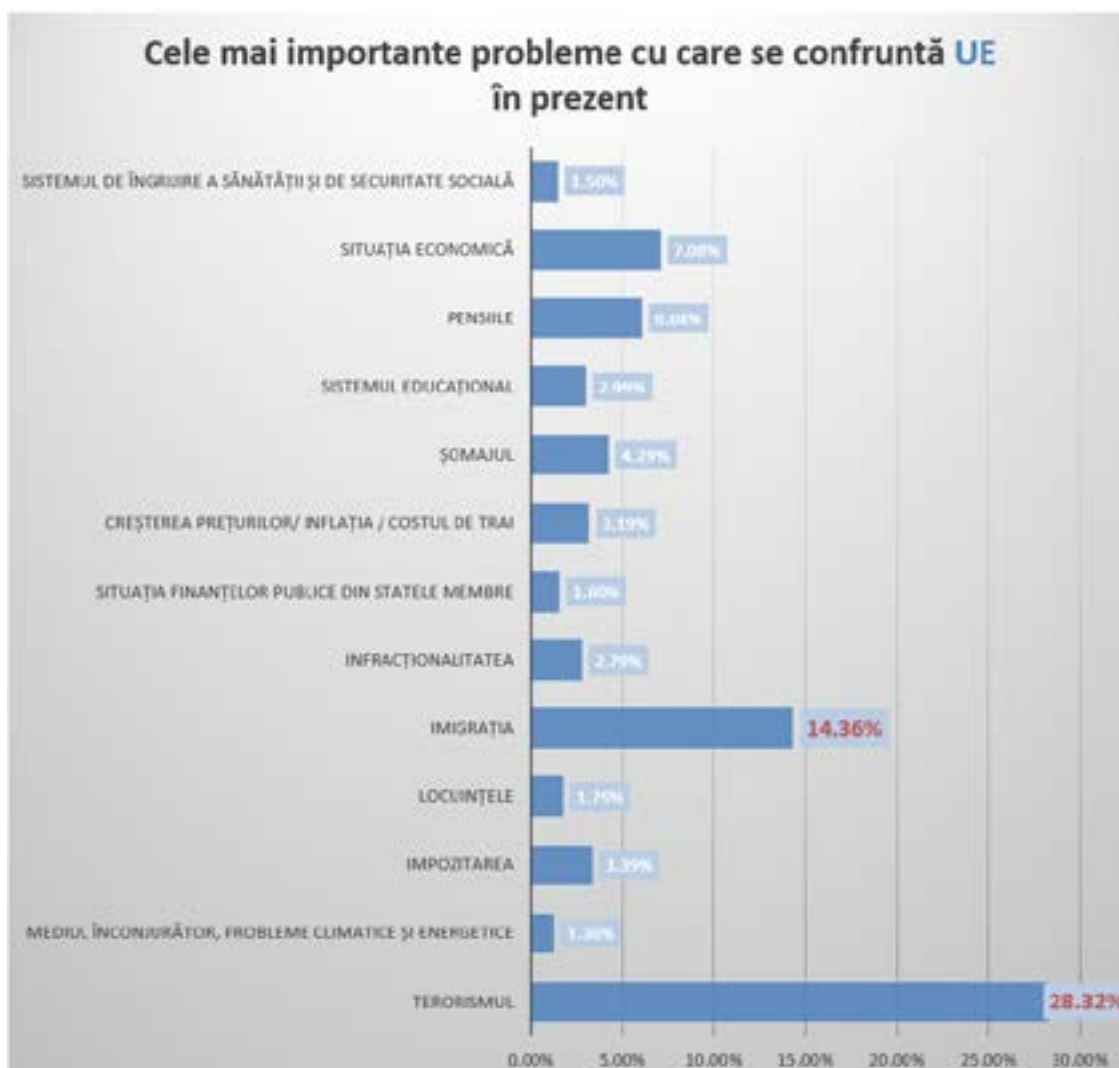

Figura 6. Cele mai importante probleme în UE

Sursă: Barometru Economie 1

3.2 Evaluări generale asupra situației economice din România

Analizând în manieră comparativă evaluările respondenților cu privire la situația din România comparativ cu cele care se referă la UE putem observa diferențe notabile de percepție. Barometrul condus în cadrul proiectului Starea Națiunii relevă opinii mai degrabă favorabile în raport cu situația economică și calitatea vieții la nivelul Uniunii Europene. În raport cu România, respondenții au opinii mai degrabă negative atât despre situația economică, cât și despre calitatea vieții.

Dacă ne uităm la o serie de probleme specifice în cazul României, putem observa o pondere semnificativ mai mare a opiniilor negative, în comparație cu cele pozitive. Spre exemplu, numai o pătrime dintre respondenți consideră situația locurilor de muncă din România ca fiind una bună sau foarte bună, față de 67% care percep această situație ca fiind mai degrabă proastă sau foarte proastă. Mai mult, numai 15% dintre români consideră costurile de trai sau prețul locuințelor ca fiind mulțumitoare. În schimb, aproape jumătate dintre români consideră România ca având un mediu inclusiv și primitor: 49% consideră că relațiile dintre oamenii de culturi, religii sau naționalități diferite sunt mai degrabă bune sau foarte bune în România.

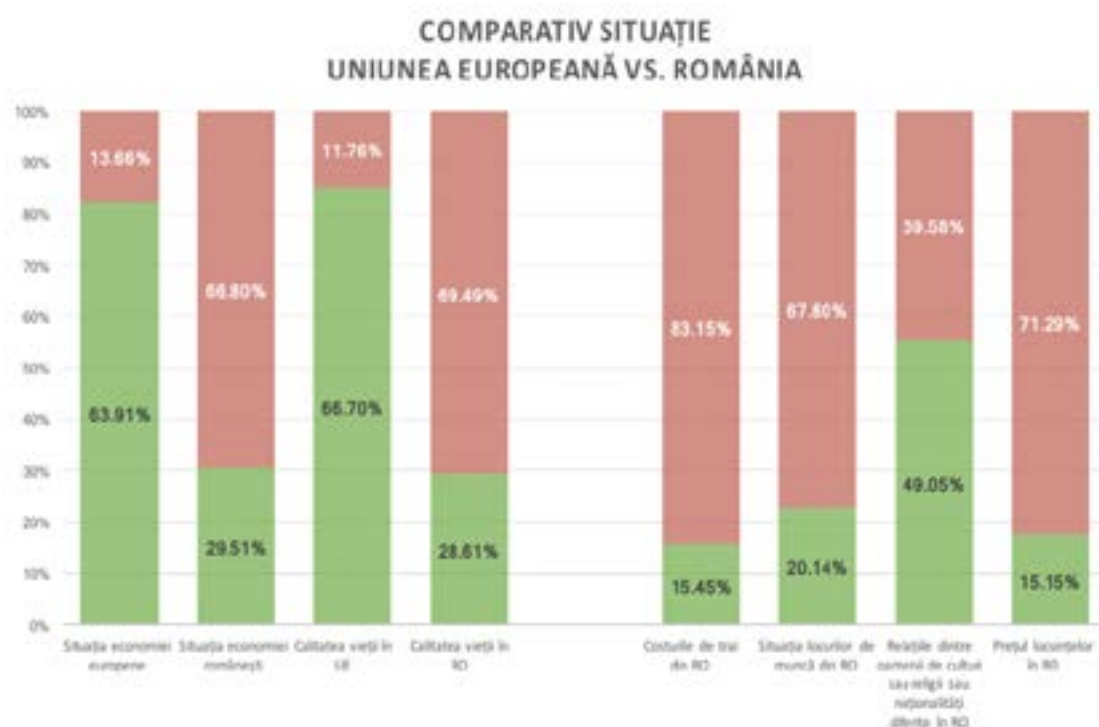

Figura 7. Situația economică și calitatea vieții în România și UE

Sursă: Barometru Economie 1

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

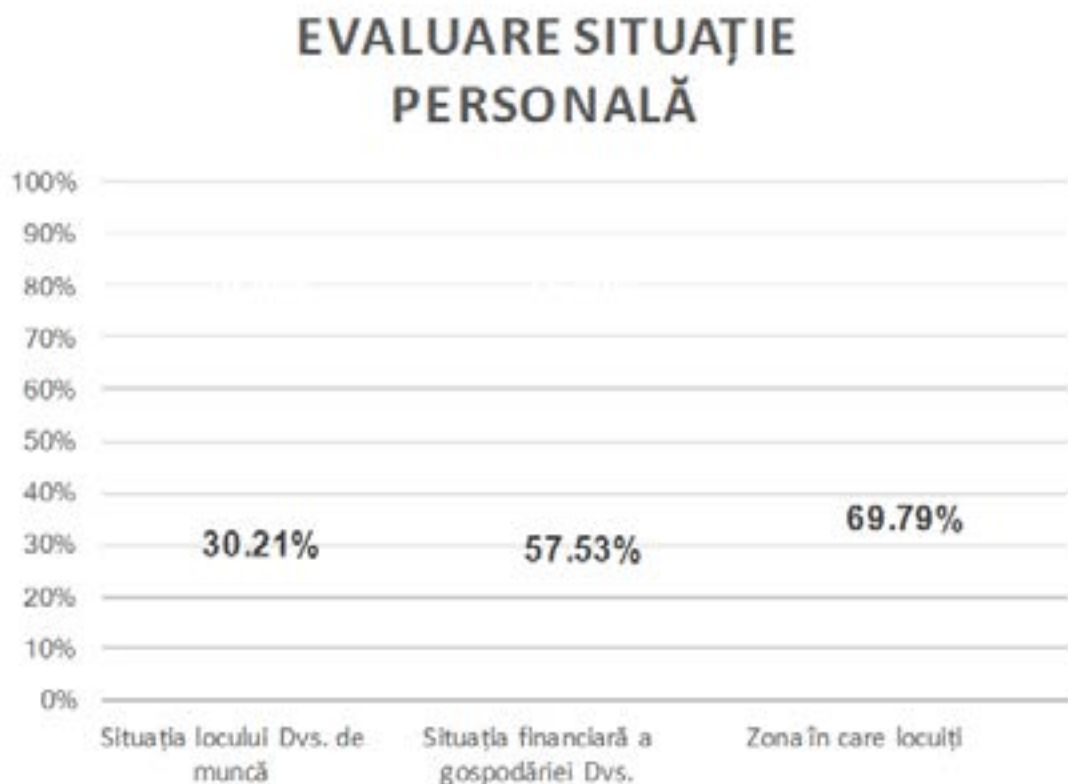

Figura 8. Situația economică economică personală

Sursă: Barometru Economie 1

Analizând în situația personală a respondenților, putem observa mai degrabă opinii pozitive în ceea ce privește situația financiară a gospodăriei proprii sau percepția asupra zonei în care locuiesc. Numai o treime dintre respondenți se declară nemulțumiți de zona în care locuiesc. În schimb, în ceea ce privește situația respondenților la locul de muncă, putem observa că doar 30% sunt mulțumiți. Cu toate acestea, numai o cincime dintre români sunt nemulțumiți de locul de muncă, cea mai mare pondere a respondenților din acest sondaj considerând că această întrebare nu li se aplică, fiind conform structurii populației din România compus într-o pondere semnificativă din pensionari și persoane casnice.

Respondenții au mai degrabă percepții negative despre calitatea administrativă și a serviciilor publice din România. În ceea ce privește modul de funcționare al administrației publice din România, numai o treime dintre români consideră că aceasta funcționează bine. În schimb, 57% consideră modul de funcționare al administrației publice prost sau foarte prost.

Respondenții au păreri negative cu privire la modul în care inegalitățile și sărăcia sunt tratate în România—71% consideră că gestionarea acestora este mai degrabă proastă sau foarte proastă. Opiniile sunt la fel de negative în raport cu prețul energiei din România—82% evaluează situația ca fiind mai degrabă proastă sau foarte proastă, în ciuda unor reglementări protecționiste în acest sector pe parcursul ultimei decade. Și mai mulți români sunt nemulțumiți de sistemul de sănătate din România—83%. Doar 15% dintre respondenți evaluează pozitiv sistemul pensiilor din România. Numai 8% consideră bun nivelul indemnizațiilor de șomaj din România, dar la această categorie de evaluare există un număr crescut de non-răspunsuri considerând că nu sunt cunosc suficient de bine situația indemnizațiilor de șomaj.

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

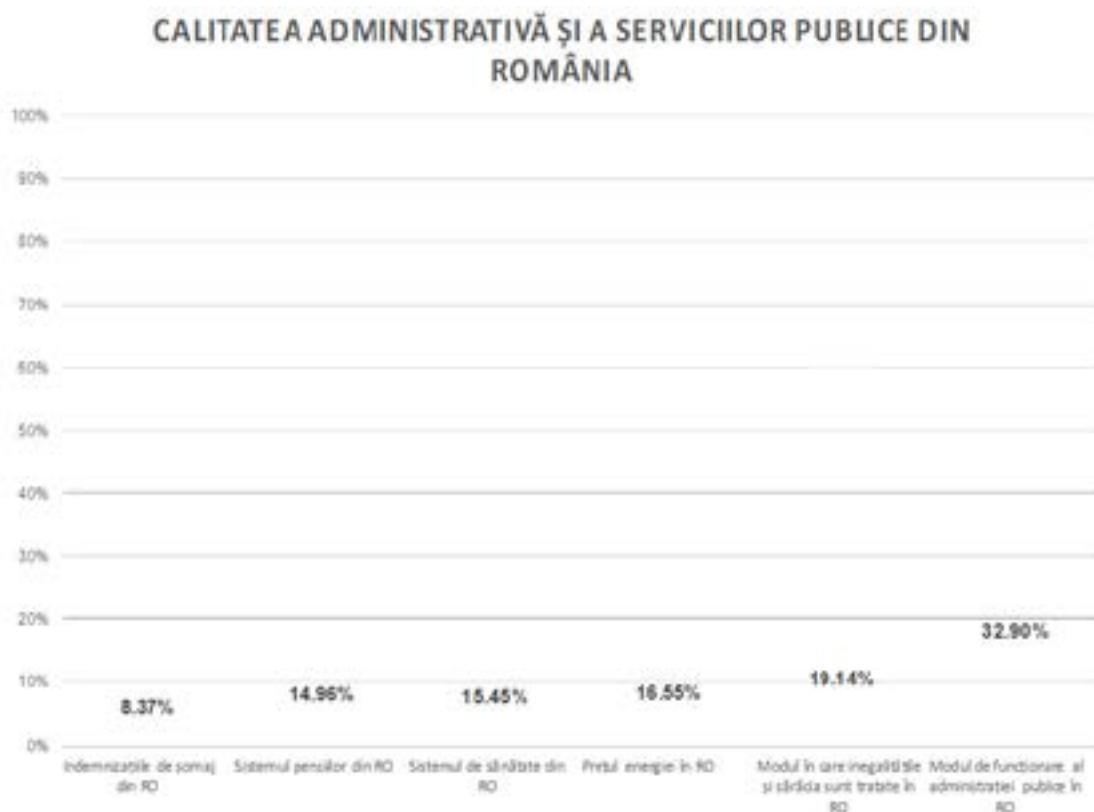

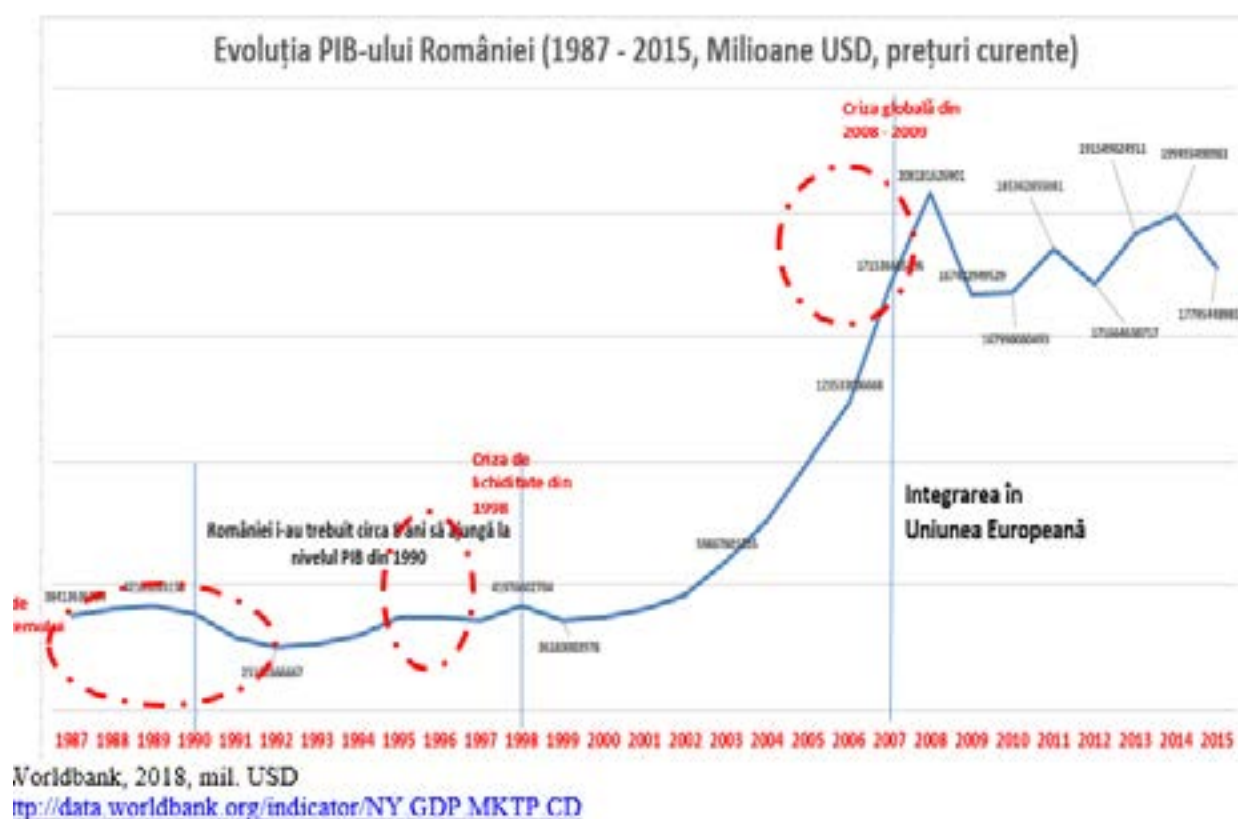
Figura 9. Calitatea administrativă și a serviciilor publice în România

Sursă: Barometru Economie 1

3.3 Dinamica PIB real în România și în regiune

PIB-ul este indicatorul prin care în macroeconomie apreciem creșterea economică a unei națiuni. PIB-ul se calculează prin trei metode diferite complementare: metoda veniturilor, metoda producției și metoda cheltuielilor.

Ciclurile de afaceri în momentul de față sunt definite în funcție de evoluția PIB real (se obține prin deducerea inflației din dinamica PIB nominal sau prin ajustarea dinamicii PIB nominal cu deflatorul PIB) recesiunea apare dacă timp de 3 trimestre consecutive PIB real are o dinamică negativă (scade) și ieșirea din recesiune se întâmplă doar atunci când economia unei națiuni înregistrează o evoluție pozitivă (PIB crește în termeni reali) pentru alte trei trimestre consecutiv.

Sursa: Worldbank, 2018, mil. USD

Link: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD>

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIEI 1

Graficul de mai sus surprinde evoluția nivelului PIB al României din 1997 până în prezent, valori exprimate în \$, prețuri curente; Dinamica PIB real poate fi influențată de diferiți factori endogeni și exogeni unui sistem economic: factori endogeni - PIB poate crește în termeni reali pentru că se adaugă mai multă valoare economică producției realizate de o națiune prin utilizarea factorilor de producție disponibili, că avem o creștere a veniturilor națiunii respective (fie că ele provin din salarii, fie că provin din venituri mai mari la nivelul agenților economici privați), investițiile private sunt în creștere semnificativă (formarea brută de capital fix), consumul total este în creștere; factori exogeni – PIB poate crește pentru că se exportă mai multe bunuri finale sau intermediare către alte piețe (consumul de acolo în creștere de astfel de bunuri produse de o națiune este factor extern creșterii economice), PIB poate să scadă pentru că se importă mai multe bunuri de consum final, bunuri intermediare procesului de producție (materii prime) sau se importă bunuri de capital (investițiile în îmbunătățirea proceselor de producție sunt în creștere).

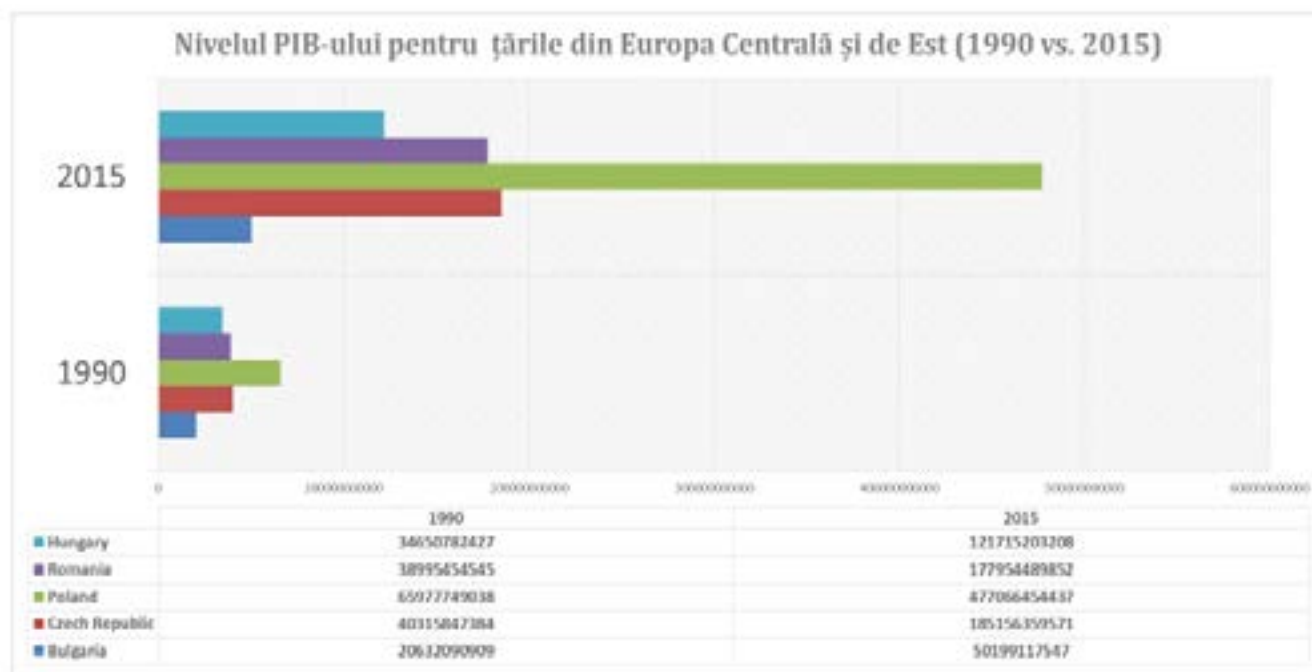
Între acești factori de influență a PIB real remarcăm și unii care au o influență negativă asupra durabilității creșterii economice pe termen lung: creșterea reală a PIB bazată pe consum (privat și public) insuficient alimentat de producția internă poate duce, în final, la creșterea importurilor; creșterea reală a PIB bazată semnificativ pe impulsivitatea consumului guvernamental poate duce la presiune fiscală sau inflaționistă; creșterea reală a PIB bazată pe datorie (publică și privată) nu este nici ea durabilă pentru că sacrifică creșteri viitoare de PIB (când acele datorii vor trebui restituite). Mai mult, dacă gradul de îndatorare al unei națiuni este foarte mare, orice îndatorare suplimentară se face cu costuri adiționale (mai mari) care încet, încet consumă resurse semnificative care nu mai pot fi alocate pentru a susține dezvoltarea.

Căderea economiei românești imediat după 1990 a fost de 25% în primul an (1991 față de 1990) și a crescut la 35% în al doilea an (1992 față de 1990), urmând ca apoi economia să se redrezeze ușor și să își revină abia după 8 ani. În regiune, Polonia nu avut nicio cădere economică, Bulgaria a avut nevoie de 13 ani să își revină, Cehia de un an și Ungaria nici ea nu a avut prăbușire a PIB la schimbarea sistemului economic.

PIB-ul României în evoluția sa **a fost marcat de trei crize majore**: criza ca urmare a schimbării sistemului economic (1990 – 1992), criza de lichiditate din 1998 – 1999 când România avea un vârf de plată al datoriei externe față de Japonia, care s-a suprapus peste o criză regională (Rusia în 1998) și una la nivel global (America Latină, în 1999) și criza globală (2008 – 2009), extinsă ulterior prin criza datoriilor suverane de la nivelul Uniunii Europene - care a făcut mai dificilă redresarea tuturor țărilor din gruparea economică. Căderea ca urmare a schimbării sistemului economic a fost de **35%** în timp că prăbușirea economică ca urmare a crizei de lichiditate a fost de **14%**, iar căderea ca urmare a crizei globale - de **19%**.

Creșterea economică a României a fost susținută abia după anul 2000. Posibilele explicații ar fi acceptarea României ca țară candidată la Uniunea Europeană care a deschis o serie de oportunități, dar și programul susținut de liberalizare a piețelor și de privatizare. Din păcate, **integrarea europeană a susținut creșterea PIB mai degrabă înainte de integrare decât după integrare**. Integrarea europeană a adus, mai degrabă, riscuri și contagiune în creștere, vizibile și în modul în care evoluează PIB-ul după acel an (creșteri urmate de căderi bruște ale PIB-ului cu frecvență foarte ridicată = volatilitate).

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

Sursa: Worldbank, 2018, mil. USD

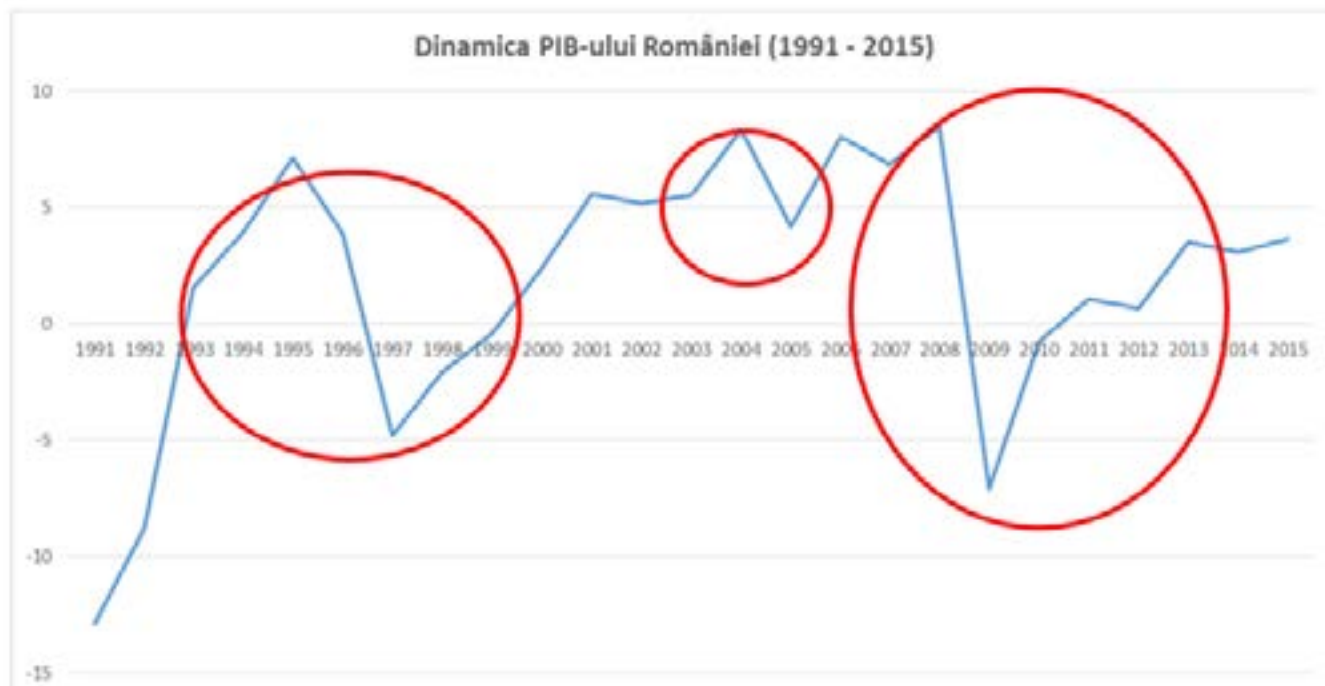
Link: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD>

Graficul anterior arată nivelul PIB-ului (milioane \$, prețuri curente) din anul 1990 și din anul 2015 pentru trei țări din regiune: Bulgaria, Polonia și România. În evoluția PIB-ului țările din regiune **au pornit în 1990** (când au schimbat sistemul economic prin prăbușirea comunismului) **de la un nivel foarte apropiat**: PIB-ul României era 59.1% din PIB-ul Poloniei și era dublul PIB-ului Bulgariei. PIB-ul Bulgariei era 53% din PIB-ul României și 31% din PIB-ul Poloniei. Diferențele dintre țările din regiune erau în 1990 mult mai reduse.

După 25 de ani, țările au evoluat destul de diferit, cu ritmuri mai mari sau mai reduse de creștere economică. În această perioadă, **PIB-ul României a crescut de doar 3.56 ori (o creștere medie în regiune)**, PIB-ul Cehiei de 3.59 ori; PIB-ul Poloniei de 6.23 ori; PIB-ul Bulgariei de doar 1.43 ori și cel al Ungariei de doar 2.51 ori.

În consecință, în 2015 PIB-ul României a ajuns la 37.3% față de cel al Poloniei în timp ce cel al Bulgariei la circa 10% din PIB-ul Poloniei. Bulgaria a pierdut mult mai mult decât celelalte țări (chiar și decât România). Cehia, o țară mult mai mică decât România, s-a dezvoltat într-un ritm aproape identic. Ungaria, o țară mai mică decât România, a avut un ritm mai redus de creștere economică. Tranziția a accentuat foarte mult discrepanțele între țările din regiune. Țări cu potențial mai redus au crescut mai mult decât țări cu potențial mai mare (Cehia și chiar Ungaria în bună măsură) și invers (România).

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

Sursa: Worldbank, 2018, %

Link: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG>

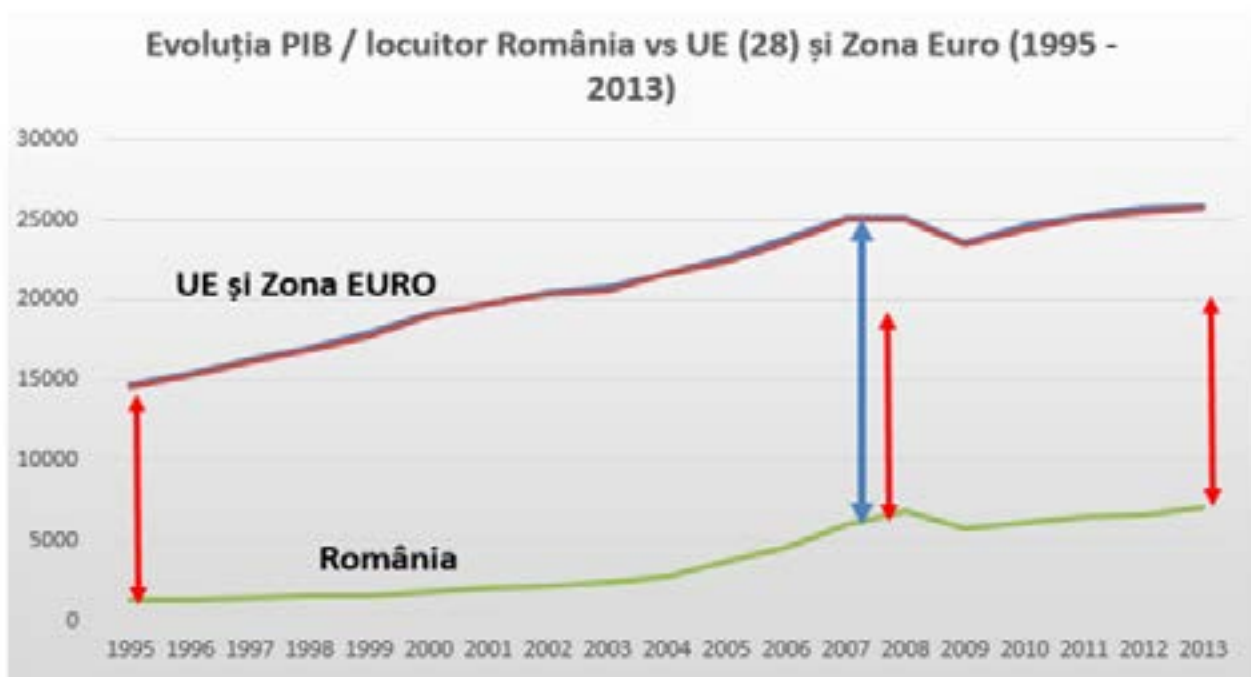
Graficul de mai sus arată dinamica reală a PIB-ului (fiecare an față de anul anterior). Dinamica anuală a PIB-ului (în termeni reali) nu este una constantă. Dacă studiem atent dinamica reală a PIB-ului observăm că România a trecut în perioada 1990 – 2015 prin trei cicluri de afaceri de amploare. Observăm faptul că **distanța între aceste ciclurile economice s-a micșorat semnificativ și că recuperarea economiei românești este tot mai dificilă** (în ciuda faptului că facem parte din Uniunea Europeană).

Căderea în termeni reali la ultima criză a fost la aproape 2/3 din căderea de după prăbușirea sistemului socialist însă recuperarea durează (se pare) mult mai mult decât atunci (dacă atunci ne-am revenit în 6-7 ani acum se pare că avem nevoie de mult mai mult pentru recuperare). Privind evoluția dinamicii PIB în termeni reali putem afirma că în ultimii 25 de ani **creșterea economică a României nu a fost nici durabilă și nici sustenabilă**. Creșterile prea bruște și prea mari de PIB, urmate de prăbușiri echivalente **sunt costisitoare și nu pot asigura o predictibilitate și o stabilitate economică pe termen lung**, absolut necesară oricărui proiect economic care are legătură cu dezvoltarea României.

3.4 PIB / locuitor în România și în regiune

Prin raportarea PIB-ului real la locuitorii unei țări se poate vedea o bună parte a bunăstării la nivel de individ, cu mențiunea că PIB-ul nu include totuși și valoarea activelor fixe (clădiri, terenuri), nu include valoarea bunurilor de capital (echipamente, mașini) - care sunt direct implicate în procese productive, nu include economia informală și nu include bunurile intermediare, ci doar bunurile finale de consum. Indicatorul este utilizat și pentru a măsura productivitatea unei națiuni.

În momentul de față, pe lângă PIB real, vorbim și de un PIB potențial, care exprimă capacitatea unei economii de a genera producție în condițiile utilizării tuturor factorilor de producție, în ipoteza unei ocupări totale a forței de muncă și a unei inflații stabile. PIB-ul inițial se determină pe baza unor informații colectate pe bază de chestionare / anchete la nivel de agenții economice, urmând ca apoi, o perioadă determinată (2-3 ani), să suporte o serie de ajustări în funcție de datele reale care se consolidează ulterior la nivel național.

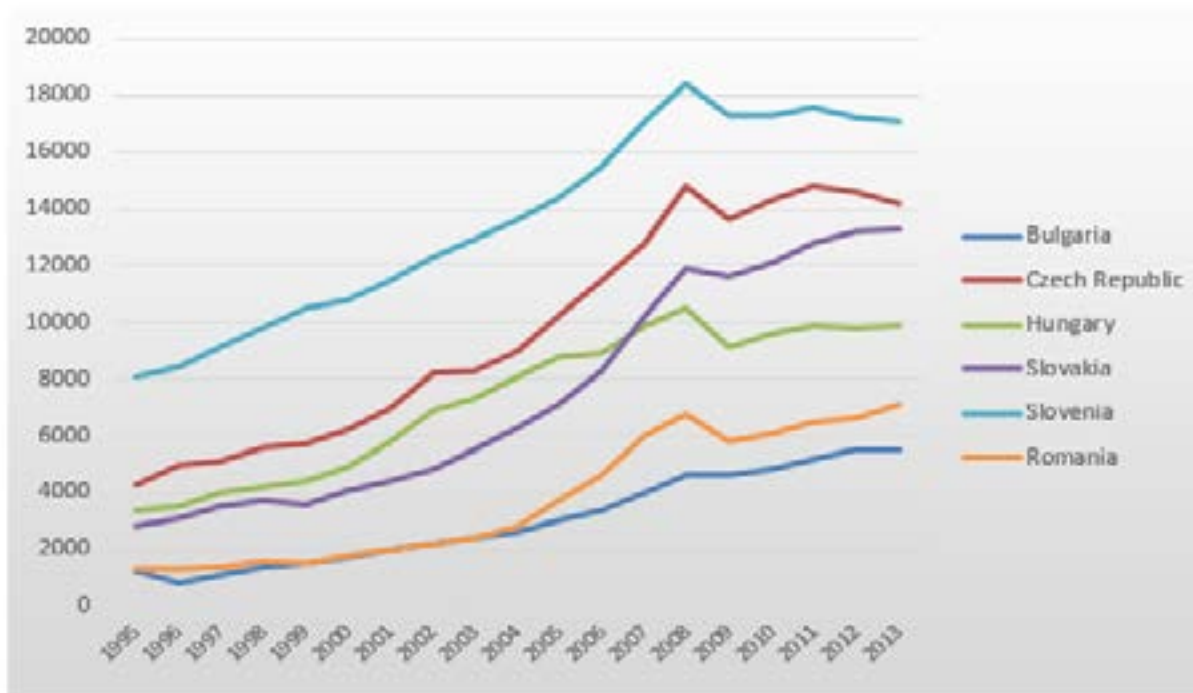

Sursa: Eurostat, 2018

Între 1995 și 2003, decalajul între România și UE a crescut (linia roșie din Graficul 4). După 2003, decalajul a rămas aproape același (linia albastră din grafic). În ultimii 10 ani nu am îmbunătățit deloc decalajul între noi și media UE sau Zona Euro pe partea de bunăstare (PIB/locuitor este fundamental pentru bunăstarea economică a unei națiuni), în condițiile în care populația României a scăzut semnificativ în această perioadă (migrația în creștere, natalitatea în scădere etc.).

România rămâne în coada țărilor din regiune, îmbunătățindu-și ușor situația față de Bulgaria, chiar dacă potențialul economic și dimensiunea economiei este mult peste țări mici cum ar fi Slovacia sau Slovenia.

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

Sursa: Eurostat, 2018

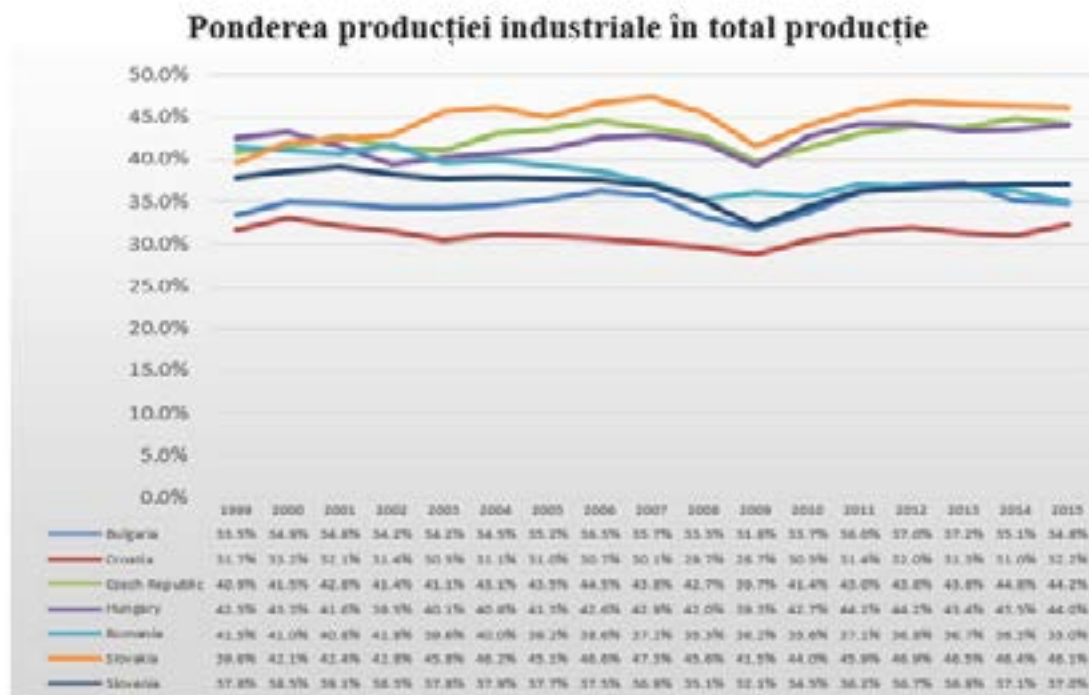
Țări mult mai mici ca populație sau suprafață (Slovenia, Cehia) reușesc să obțină un PIB semnificativ mai mare, explicația putând să constea în: o problemă de utilizare a resurselor existente, munca disponibilă nu este deci un factor semnificativ al dezvoltării pentru țările din această regiune. Singura țară din regiune care a reușit un salt spectaculos în ultima perioadă la acest indicator a fost Slovacia.

3.5 Structura producției industriale

O națiune câștigă în bunăstare atâta timp cât se implică activ în diviziunea extinsă a muncii. Adică atâta timp cât înțelege principiile și rațiunile din spatele specializării în producție și atâta timp cât leagă acest lucru de adăugarea în permanență de noi stadii de producție celor existente. Identificarea avantajelor comparative și competitive ale unei națiuni sunt fundamentale într-o astfel de ecuație. Dependența unei națiuni de un număr restrâns de sectoare industriale, dependența de sectoare industriale intensive mai degrabă în muncă sau resurse decât în tehnologie, dependența de sectoare industriale cu grad redus de inovare și tehnologizare împieteză clar dezvoltarea și acumularea de bunăstare.

Volumul producției industriale este insuficient pentru a caracteriza procesul de industrializare a unei națiuni. Cu cât procesul de industrializare este mai avansat din punct de vedere tehnologic, cu atât valoarea adăugată este mai mare și impactul asupra bunăstării generale crește exponențial. În plus, analiza de structură a producției industriale permite identificarea unor vulnerabilități prin prisma dependenței de un număr redus de sectoare industriale (poate chiar cu valoare adăugată mică).

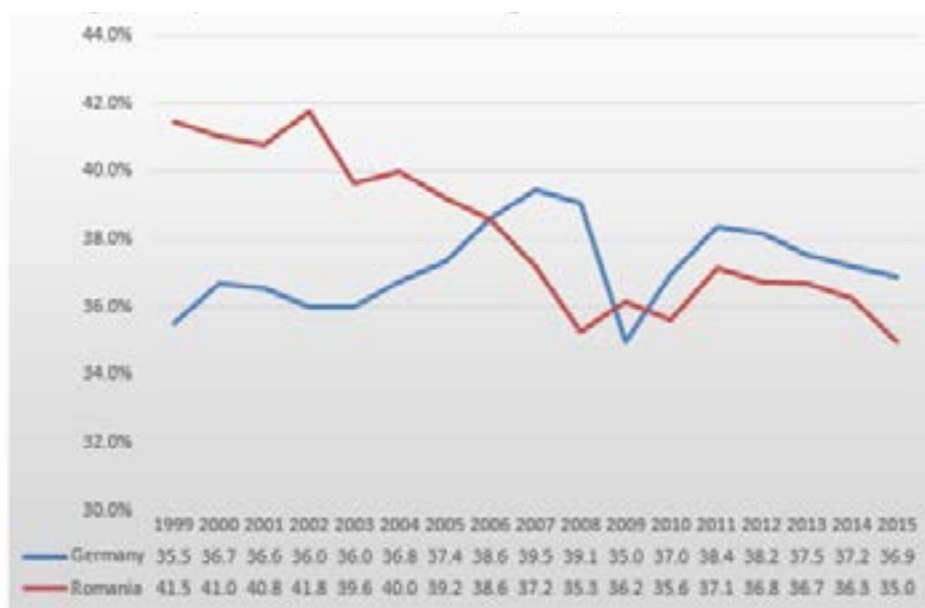
BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIEI 1

Ponderea producției industriale în total producție

Sursă: Eurostat, 2018

România nu are o evoluție diferită de a țărilor din zonă ca grad de industrializare (30 – 45% din total producție provine din industrie). Totuși, România este printre puținele țări din regiune care în perioada 1999 – 2015 au pierdut din industrializarea sa. Unele țări și-au conservat situația (Bulgaria, Croația, Slovenia), altele au câștigat pe parte de industrializare (Slovakia, Ungaria, Cehia).

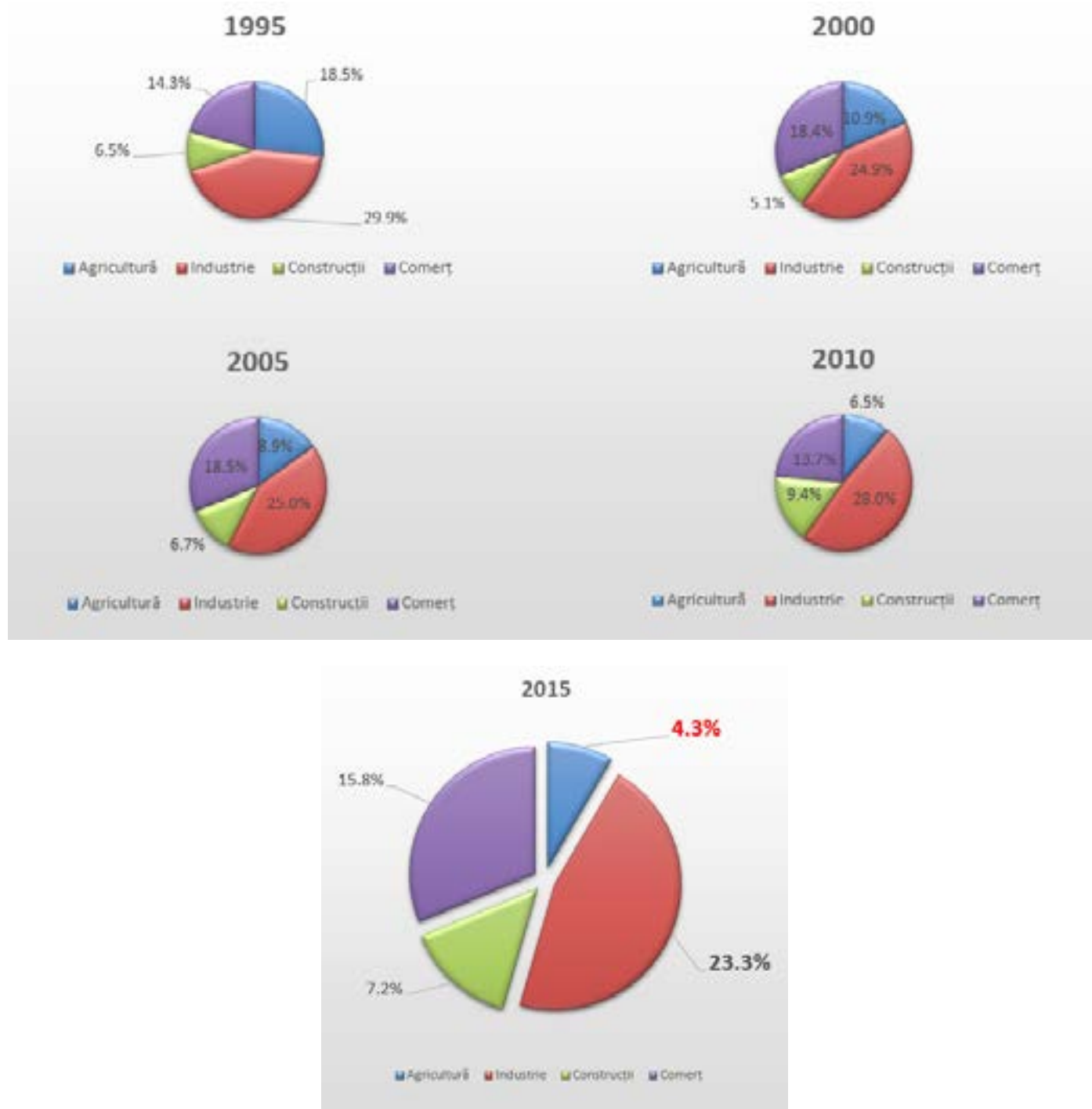

Ponderea producției industriale în total producție - Germania vs. România

Sursă: Eurostat, 2018

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIEI 1

Contribuția industriei la producția totală în România este similară cu a țărilor din regiune, inclusiv cu a celor mai dezvoltate țări (Germania). Din această situație putem să tragem concluzia că problema nu este una de structură a producției (cât de importantă este industria în producția totală pentru dezvoltarea României), ci una de calitate a industriei (ce produce, cum produce).

Structura economiei românești pe termen lung (industrie versus celelalte sectoare economice)

Sursă: INS, 2018

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

Față de situația de acum 30 – 40 de ani, observăm o schimbare radicală a structurii economiei românești caracterizată prin: reducerea drastică a ponderii agriculturii în PIB (la doar 4.3%), reducerea constantă a ponderii industriei în PIB și la triplarea importanței serviciilor comerciale în PIB).

1995:

Alimente, băuturi, produse din tutun	26.8%
Produse metalice	14.3%
Textile, pielărie și încălțăminte	9.7%
Produse rafinate din petrol și cărbune	8.2%
Produse chimice	7.7%

2005:

Alimente, băuturi, produse din tutun	27.1%
Produse metalice	13.3%
Textile, pielărie și încălțăminte	9.3%
Produse rafinate din petrol și cărbune	8.3%
Vehicle	8.2%

2015:

Alimente, băuturi, produse din tutun	21.9%
Vehicle	16.9%
Produse metalice	9.8%
Produse din cauciuc, plastic și produse nemet.	8.2%
Produse rafinate din petrol și cărbune	8.0%

Sursa: EUROSTAT

Structura producției industriale în România (top 5 ramuri industriale)

Sursă: Eurostat, 2018

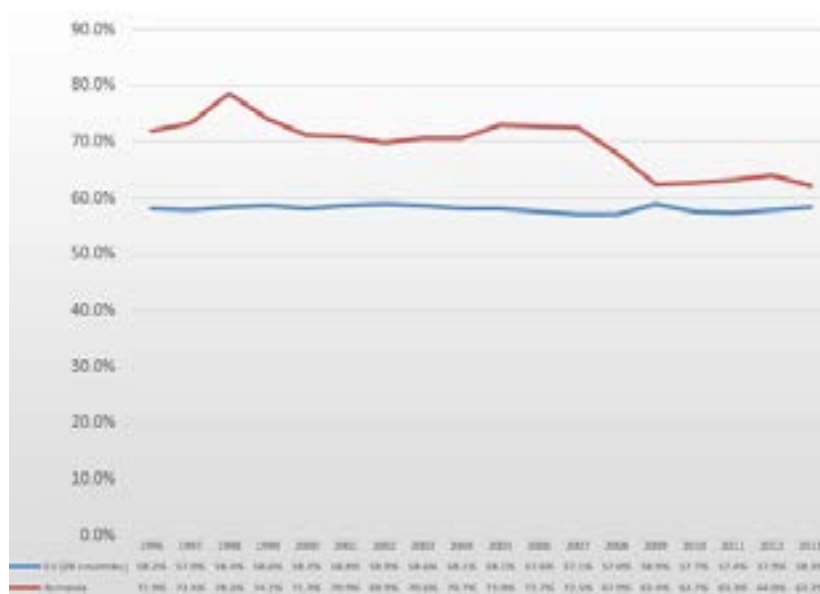
Analiza evoluției structurii ramurilor industriale arată, mai degrabă, o sofisticare a operațiunilor de producție în lohn, prin trecerea de la produse textile, pielărie și încălțăminte (1995) la producția de vehicle (2015). România este în continuare o economie de prelucrare nu una de producție.

3.6 Contribuția consumului final la formarea PIB-ului, în România

Un factor al dezvoltării economice recunoscut de teoria economică (anumite școli de gândire economică) este și consumul final. Conform acestor școli, atunci când scade consumul, producția industrială scade, vânzările companiilor scad și ele sunt obligate să scadă costurile și să își restructureze activitatea. Aceasta conduce la șomaj, la diminuarea investițiilor și ulterior chiar la probleme sociale (criză).

Trebuie menționat totuși faptul că orice individ care acționează ca agent economic are întotdeauna o dublă calitate: de consumator și de producător. Nimeni nu poate consuma înainte de a produce și a vinde ceva, prin mecanismele pieței. Consumul înseamnă implicarea în schimburi și acceptarea diviziunii muncii (specializarea în producție). Consum fără producție este imposibil din punct de vedere economic, atâta timp cât nu există o soluție magică de a crea resurse economice ce pot fi schimbate din nimic. Legătura dintre consum și dezvoltare economică este discutabilă și acest factor poate fi luat în calcul doar dacă îl corelăm cu producția internă de bunuri și servicii. Alminteri, orice creștere de consum se transferă spre importuri și generează creștere economică în altă țară.

Un caz aparte îl constituie consumul pe credit, care practic transferă resurse de la cei care se abțin de la consum (nu mai consumă) către cei care preferă să consume mai degrabă acum decât mai târziu. Adică, consumul pe credit, care are în spate un proces real de economisire, nu înseamnă creșterea consumului la nivel național (unii se abțin de la consum și economisesc în timp ce alții nu o fac). Atunci când consumul se bazează pe credit care nu are în spate economisire reală, ci expansiune monetară (producție de bani), de bani fiat pot să apară probleme (iluzia unei creșteri economice și a unei bunăstări care se finalizează până la urmă în criză economică).

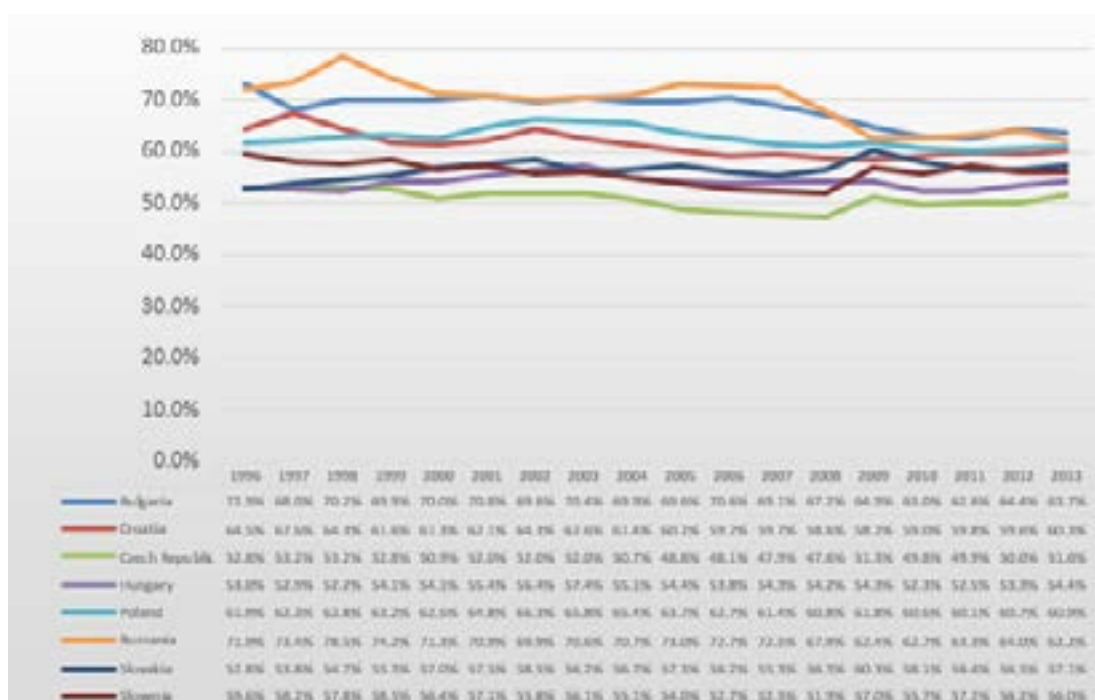
Contribuția consumului final al gospodăriilor la formarea PIB (România vs. Media UE)

Sursă: Eurostat, 2018

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

Ponderea consumului în PIB în România scăzut semnificativ în ultimii ani. La nivelul UE, ponderea a rămas relativ constantă. Distanța dintre România și UE prin prisma contribuției consumului la formarea PIB s-a micșorat continuu (România se apropie de modelul de dezvoltare european). Consumul final al gospodăriilor în România contribuie tot mai puțin la dezvoltarea economică (modificarea nu e totuși foarte puternică, circa 10 procente în ultimii 20 de ani).

Privind la nivelul regiunii, România se înscria inițial în grupul țărilor în care consumul era foarte important pentru PIB (similar cu Bulgaria, Croația sau chiar Polonia). Modelul actual de dezvoltare ne-a apropiat de modelul UE și al țărilor din jur în care consumul contează ceva mai puțin la formarea PIB. Putem afirma din datele existente că există o convergență reală privind consumul în PIB în regiune.

Contribuția consumului final al gospodăriilor la formarea PIB (România vs. țările din regiune)

Sursă: Eurostat, 2018

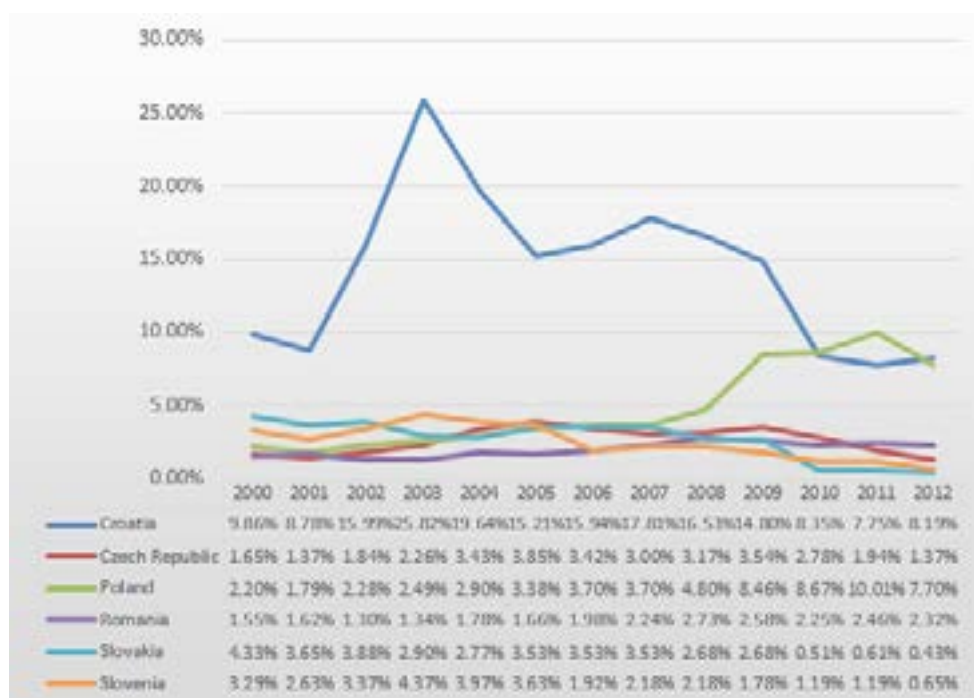
Deși este în semnificativă scădere, România rămâne alături de Bulgaria țările cu cea mai mare dependență a PIB-ului de consum.

3.7 Contribuția consumului final la formarea PIB-ului, în România

Infrastructura de transport are un rol vital în dezvoltarea economică a unei națiuni, cel puțin din următoarele considerente: reduce costul total al transportului de mărfuri și pasageri, optimizează distanțele între zonele economice, reduce distanța și timpul de transport, sprijină producția de distribuția de bunuri și servicii și factori de producție (materii prime, forță de muncă etc.) și crește semnificativ accesibilitatea teritoriului, scoțând din izolare economică regiuni importante. În infrastructura de transport se include rețeaua de drumuri, rețeaua de transport feroviar, rețeaua de transport naval, rețeaua de transport aerian, rețeaua de transport maritim (inclusiv construcțiile speciale și conexe aferente acestora).

Investițiile în infrastructura de transport au câteva particularități importante: sunt investiții de valoare mare, sunt investiții care se recuperează/amortizează într-o perioadă mai îndelungată de timp, sunt investiții mai puțin atractive pentru sectorul privat, sunt investiții care trebuie să aibă în vedere și caracterul strategic al obiectivelor de infrastructură, sunt investiții cu risc economic și comercial ridicat (depind de trafic, depind de modul în care statul reglementează traficul de mărfuri și persoane etc.).

Investițiile în infrastructura de transport (mai ales când vorbim de infrastructură nou creată sunt dificil de realizat fără implicarea directă a statului (pentru că necesită formalități legate de exproprierea terenurilor necesare). În ultima perioadă asistăm la mutații semnificative în materie de finanțare a investițiilor în infrastructură pe plan internațional, statul având un rol mai puțin activ sau foarte limitat (redevențe, exproprieri, licențe de trafic) și transferând responsabilitatea către consorții private (parteneriatul public-privat).

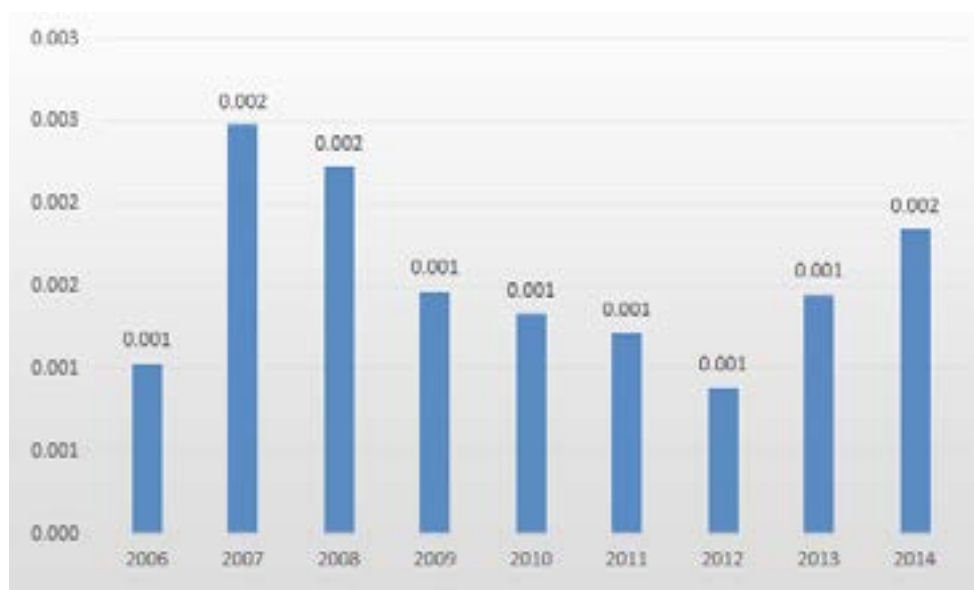

Investiții în infrastructura rutieră în regiune

Sursă: Eurostat, 2018

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

România investește foarte puțin în sistemul de transport rutier prin comparație cu țările din regiune. România investește însă semnificativ mai mult în sistemul său rutier decât investește în sistemul feroviar. Nu putem să nu remarcă faptul că investițiile sunt în continuă scădere în ultimii ani, după o creștere susținută și un maxim în 2008 și 2009. O problemă aparte este cea legată de calitatea investițiilor și modul de alocare al acestora între diferitele tipuri de infrastructură rutieră (drumuri de mare viteză, autostrăzi, centuri ocolitoare).

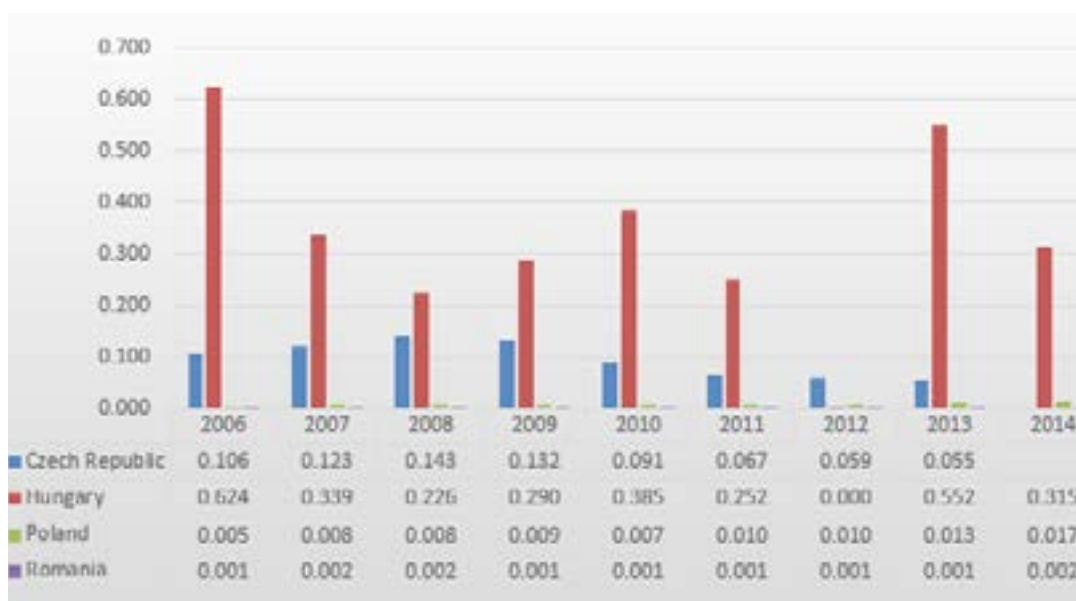

Evoluția investițiilor în infrastructura feroviară în România (procent din PIB)

Sursă: Eurostat, 2018

România investește foarte puțin în sistemul feroviar de transport (raportat la PIB). Procentul este mai degrabă în stagnare, nu există modificări semnificative în ultimii 8 ani privind efortul investițional în acest tip de infrastructură. Lipsa investițiilor explică și deteriorarea continuă a calității serviciilor feroviare – viteza de rulare, de exemplu, pentru mărfuri este în jur de 20 km/oră și de 60 km/oră.

BAROMETRU DE OPINIE ÎN DOMENIUL ECONOMIE 1

Evoluția investițiilor în infrastructura feroviară în regiune (România vs. țările din regiune, procent din PIB)

Sursă: Eurostat, 2018

România investește cel mai puțin dintre țările în regiune în sistemul de transport feroviar comparativ cu dimensiunea economiei sale. Acest lucru explică și calitatea precară a serviciilor de transport feroviar din țara noastră, siguranța în trafic îns scădere etc.

4. Bibliografie

Alvarez-Galvez, J., Rodero-Cosano, M. L., Motrico, E., Salinas-Perez, J. A., Garcia-Alonso, C., & Salvador-Carulla, L. (2013). The impact of socio-economic status on self-rated health: study of 29 countries using European social surveys (2002–2008). **International Journal of Environmental Research and Public Health**, 10(3), 747-76.

Angeon, V. and Bates, S., 2015. **“Reviewing Composite Vulnerability and Resilience Indexes: A Sustainable Approach and Application,”** World Development, Elsevier, vol. 72(C), pages 140-162.

Almeida, P. and Kogut, B., 1997. **The exploration of technological diversity and geographic localization in innovation: Start-up firms in the semiconductor industry.** Small Business Economics, 9(1), pp.21-31.

Asandului M. & Lupu, D., 2015. **“The Inflation and Economic Growth: Evidence from Romania,”** Acta Universitatis Danubius. OEconomica, Danubius University of Galati, issue 11(3), pages 35-42, June.

Ayyagari, M., Demirgüç-Kunt, A. and Maksimovic, V., 2011. **Small vs. young firms across the world: contribution to employment, job creation, and growth.** World Bank Policy Research Working Paper, (5631).

Hermansen, M. and O. Röhn. 2015. Economic resilience: **The usefulness of early warning indicators in OECD countries**, OECD Economics Department Working Papers, No. 1250, OECD Publishing, Paris. DOI: <http://dx.doi.org/10.1787/5jrxhgfqx3mv-en>

Thanabalasingam, V. 2013. **Economic Growth And Monetary Policy In Asian Developing Economies**, National Graduate Institute for Policy Studies, Disponibil online: <https://grips.repo.nii.ac.jp>.

Rudra P., Pradhan & Arvin, Mak B. & Hall, John H., 2016. **“Economic growth, development of telecommunications infrastructure, and financial development in Asia, 1991-2012,”** The Quarterly Review of Economics and Finance, Elsevier, vol. 59(C), pages 25-38.

Samimi, A. J., & Kenari, S. G. 2015. **Inflation and Economic Growth in Developing Countries: New Evidence.** **International Journal of Economics and Empirical Research**, 3(2), 51-56.

Yelwa, M., Okoroafor O.K, Awe, D., Omoniyi, E. 2015. **Analysis of the Relationship between Inflation, Unemployment and Economic Growth in Nigeria: 1987-2012**, Applied Economics and Finance, Redfame publishing, vol. 2(3), pages 102-109, August.

Visinescu, S., Micuda, D., 2011. **Romanian SME's sector trough crisis: the effectiveness of government policies and the present situation.**

Ussman, A., Franco, M., Mendes, L., Almeida, A., 1999. **Are SMEs really innovative? A study regarding the main difficulties in Portuguese SMEs.** In Conference Paper (No. 78).

WWW.STAREA-NATIUNII.RO

INFO@STAREA-NATIUNII.RO